Ե. ՏԱՐԻ Թիւ 1383 — ՇԱԲԱԹ 30 ՕԳՈՍՏՈՍ 1903 — 12 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1903 Ն. Տ.

10 ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
20, ՊԱՊԸ ԱԼԻ ՃԱՏՏԷՍԻ, 20
Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ

ارمنیجه سورهاناق غزته‌سی صاحب امتیازی د. جیوه‌لك
باب عالی جاده‌سی نومرو ۲۰

DIRECTION DU JOURNAL ARMÉNIEN
SOURHANTAG
20, Avenue de la S. Porte
CONSTANTINOPLE

ԵՏ ՉԻ ՏՐՈՒԻՐ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՈՒՂՂՈՒԱԾ
ձեռ. է գրութիւն

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ
12 ամիսը ԿԱՆԽԻԿ ղշ. 75
6 » » » 40

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ
12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 100
6 » » » 50

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ
12 ամիսը ԿԱՆԽԻԿ Ֆրգ. 22
6 » » » 11

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
ԿԸ ՍԿՍԻՆ
ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՅ
10ԻՆ 20ԻՆ ԵՒ 30ԻՆ

ԾԱՆՕԹՈՒՄԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղշ.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ
ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ
ԱՌԱՒՕՏՆԵՐԸ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱՊՐՈՒՍՏԻ ՆՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ ՓՈՔՐ ԱՍԻՈՅ ՄԷՋ

ԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՅՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍՆԵՐԸ(*)

Այն նպաստաւոր կացութիւնը զոր Անատոլուի երկաթուղւոյ գծին հաստատումը առաջ բերաւ Փոքր Ասիոյ մէջ՝ երկրագործութեան ու ճարտարագործութեան ծաւալումին տեսակէտով, նոր շարժ մը կը ստանայ հիմա, Նահանգային վարչութեանց՝ ճարտարագործական ցուցահանդէսներ կազմակերպելովը։

Զարմանալ տեղը չէ որ ըսուած է թէ երկաթուղին քաղաքակրթութեան հզօրագոյն գործիքն է։ Անատոլուի գիծը արդէն իսկ կեանքի և ապրուստի լաւագոյն պայմաններ առաջ բերաւ շըրջակայ մարդաբնակութեան մէջ։ Ապրուստը թերեւս քիչ մը սուղցաւ այդ տեղերը. սակայն զայն ճարելու միջոցներն ալ շատ աւելցած են հիմա։

Նկատելի է թէ ապրուստի սուղնալը անպատճառ աննպաստ երեւոյթ մը չէ համայնքի մը տնտեսական կեանքին մէջ։ Պէտք է քննել թէ սղութիւնը հազուագիւտութենէ՞ առաջ կուգայ արդեօք թէ կեանքի պայմաններուն ծաւալելուն հետեւանքովը՝ արտադրողներուն աժան գիներով չկարենալ շատանալէն։ Հազուագիւտութենէ առաջ եկող սղութիւնը — մանաւանդ երբ կեանքի անմիջական պէտքերուն հետ առընչութիւն ունի — վնասակար եւ վտանգաւոր բան մըն է։ Երկու պարագայ կրնայ առիթ ըլլալ զայն, հայթայթումի դժուարութիւնը կամ սպառումի նուազութենէ առաջ եկած սթօքի նուազութիւն մը։ Այս պարագաներուն՝ առաջինը տեսակ մը սով կ'ենթադրէ, մինչդեռ երկրորդը աղքատութեան նշան մըն է շատ անգամ։

Պէտք է ուշադրութեան առնել թէ յաճախ ապրուստը կը սուղնայ միջավայրի մը հարստութեան չափովը։ Նիւ-Եորքի մէջ ապրուստը քանի մը անգամ աւելի սուղ է քան Լոնտոնի կամ Բարիզի մէջ. և սակայն Նիւ-Եորքցին աւելի դժբախտ չէ այդ պատճառով. ընդհակառակն։

Այս բացատրութիւնը կը ցուցնէ ինքնին թէ Փոքր Ասիոյ ինչ ինչ տեղերը երկաթուղւոյ գիծ մը հաստատուելէն ի վեր ապրուստի անմիջական պէտքերուն սուղնալը անհաճելի հանգամանք մը չունի բնաւ։ Ոչ միայն կեանքի պէտքերը պիտի սուղնան, այլ և անոնց տեսակը պիտի աւելնայ օրէ օր(*)։ Երկաթուղւոյ գծին հաստատած յարաբերութիւնները կամաց կամաց պիտի փոխեն հանգիստի եւ վայելումի մասին ժողովրդեան ըմբռնումները։ Կարգ մը բաներ՝ որոնք աւելորդ կը համարուէին, իբր անհրաժեշտ պիտի ընդունուին. Նոր պէտքեր պիտի ծնին առանձին թէ քաղքենի կենցաղին մէջ։ Մէկ խօսքով՝ կեանքը օրէ օր աւելի մանուածապատ բան մը պիտի ըլլայ այդ տեղերը։

Ասոնց ամէնքը պարտաւոր ենք ընդունիլ իբր երկրին տնտեսական ծաւալումին բնական հետեւանքները։ Հետեւանքներ զորս պէտք է օրհնութիւններ դաւանիլ։

Համբաւաւոր «Նահապետական կեանքը» երկու տեսակ ջատագովներ ունի. բանաստեղծները և տգետները։ Բանաստեղծները զայն կ'երգեն, որովհետեւ չեն բարեհաճիր իրականութեանց մէջ իջնալ։ Տգէտները կը հիանան անոր վրայ, աւելի լայն հորիզոն մը գտնելը չգիտնալնուն համար։ Տնտեսագէտը չի կրնար նահապետական կեանքին ջատագովը ըլլալ, եթէ այդ կեանքը պէտքերու ու վայելումներու սահմանափակում մը կը նշանակէ պարզապէս։ Այդ տեսակ սահմանափակում մը կը բթացնէ տնտեսական թէ բարոյական կեանքը։ Յառաջդիմութիւնը պէտքերու եւ անոնց յագեցումին ծաւալումին մէջն է։ Դիոգինեսեան կենցաղ մը, որքան ա'լ գրաւիչ ըլլայ իր ոգւոյն մէջ, երբեք մարդկութեան ճակատագրին պատշաճեցնելու հանգամանք չունի։

* *

Ապրուստի նոր պայմանները, որոնք կ'ստուագծուին Փոքր Ասիոյ մէջ, յառաջդիմութեան դրոշմը կը կրեն իրենց ճակտին վրայ. պէտք է գրկաբաց ընդունիլ զանոնք։ Պէտք է պատրաստուիլ միանգամայն այդ նոր պայմանները դիւրութեամբ ու յաջողութեամբ իրագործելու համար։

Պատրաստուիլ. ինչպէս։

Կենցաղի քաղաքակրթական ծաւալումը միայն սպառումի աւելնալը չի նշանակեր, այդ տեսակ փոփոխութիւն մը տեւականութիւն չի կրնար ունենալ արդէն, որովհետեւ սպառումը՝ երբ արտադրութեամբ չի սնանիր՝ շուտով կը լափէ տեղային տնտեսական ուժերը։

Կեանքի յառաջդիմական ծաւալումը սպառումին յարակից արտադրութիւնն ալ պարտաւոր է ընդգրկել։

Ծախքի և հասոյթի մեքենական գործողութիւնը կայ այս պարագային մէջ ա'լ։ Քաղաքակրթութիւնը պէտքերը և հետեւապէս ծախքերը կ'աւելցնէ. այս պարագան իր մէջ կը կրէ արդէն հասոյթին ա'լ աւելնալուն շարժառիթը, քանի որ նոր պէտքերը գործունէութեան նոր ասպարէզներ կը բանան ինքնին։

Պէտք է աւելի ծախսել. աւելի վաստկելու է ասոր կարող ըլլալու համար, և կասկած չկայ թէ աւելի վաստկիլը շատ աւելի դիւրին է տնտեսական կեանքի ծաւալումին ընձեռած նոր միջոցներուն շնորհիւ։

Երկաթուղւոյ գծին ընծայած դիւրութիւնները աշխատութեան ու անոր վարձատրութեանը միջոցները բնականապէս կը բազմապատկեն։

Փոքր Ասիոյ բոլոր այն տեղերը, ուր տնտեսական բարեփոխում մը կը կրեն հիմա, մեքենայ մը, գործիք մը — կամ աշխատութեան լաւագոյն ձեւի մը դասը — գտնելը աւելի դիւրին է, քան երկաթուղին չինուելէն առաջ։ Դրամը աւելի առատ է և վարկը աւելի ծաւալած։ Նոյն իսկ ներքին սպառումը կ'աճի։ Ծախքերուն աւելնալուն հետ մէկտեղ տեղային հարստութիւնը ինքնին աւելցած է արդէն։ Եթէ գիւղացին քիչ մը սուղ կը վճարէ հացին ու մսին գինը, իր սերմանած ցորենն ալ լաւագոյն գինով մը կը ծախէ հիմա. իր հողին վաճառելի արժէքն անգամ ալ (valeur vénale) 10էն մինչեւ 30 առ 100 աւելցած է։

Միայն թէ՝ ամէն բան վարդագոյն չի ներկայանար տնտեսական գործունէութեան ծաւալումին մէջ։

Որքան յարաբերութիւնները դիւրինան, այն չափով կ'աւելնայ մրցակցութիւնը։ Աշխատութեան կատարելագործեալ մեթոտներու ու միջոցներու ազդեցութիւնը աւելի զգալի կ'ըլլայ. շատ մը ասպարէզներու մէջ, մեծ դրամագլուխներու ուժը առջինէն շատ աւելի կը նեղէ մեկուսացեալ պզտիկ գործունէութիւնները։

Այս պարագաներն են ահա որ աւելի մեծ ջանասիրութիւն մը, մշակութիւնն ու ճարտարագործութիւնը նորագոյն յառաջդիմութիւններու համեմատ ծաղկեցնելու աւելի մեծ հոգածութիւն մը կը խնդրեն տեղային ժողովուրդներէն։

Հիմա որ տնտեսական բարեշրջումը ուժեղ շարժ մը ստացած է այդ երկիրներուն մէջ, այդ բարեշրջումին պահանջումները անմիջապէս չգործադրողը քիչ ատենէն իր վիճակը բարելաւելու այլեւս անկարող յետամնաց մը պիտի դառնայ։

Պէտք է ներշնչուիլ նոր վիճակին պահանջումներէն, պէտք է ընդունիլ բեղուն մրցակցութեան մը պայքարը, կատարեալ արթնութեամբ և սակայն ջերմ վստահութեամբ միանգամայն։

Բարեխնամ կառավարութիւնը որ մասնաւոր հոգածութեան մը առարկայ ըրած է այդ երկիրներու տնտեսական վիճակին բարւոքումը, պատշաճ միջոցներով մասնանիշ կ'ընէ ուղղութիւնը, ուրկէ պէտք է քալեն տեղային ժողովուրդները իրենց յառաջդիմական նպատակին հասնելու համար։

Թելադրիչ միջոցները կը տարբերին գործունէութեան ձեւին համեմատ։

Մինչդեռ փորձառական մշակութեան յատկացուած դաշտերը ու տիպար ագարակները օրինակներ են գիւղատնտես դասակարգին համար, արուեստական ցուցահանդէսները կուգան քաջալերել ճարտարագործին յառաջդիմական նախանձախնդրութիւնը։

* *

Արդէն իսկ մշակ կամ ճարտարագործ եղողները միայն չպիտի թելադրուին այս օրինակներէն։

Բացատրեցինք թէ տնտեսական բարեշրջումի յատկանիշներէն մէկը՝ մըրցակցութեան աւելնալն է։

Շատ մը տեղեր ուր ճարտարագործութիւնն ու վաճառականութիւնը որոշ տարրերու գործն էին միայն, հիմա այդ գործերով ուրիշներ ալ պիտի զբաղին յառաջդիմական թելադրութիւններու շնորհիւ։

Ուրիշ վայրեր՝ ուր լաւագոյն մատակարարութիւն մը իր դրացիներուն մէջ առանձնաշնորհեալ վիճակ մը կը շնորհէր գիւղատնտես դասակարգի մը, դրամագլուխներու կուտակումին կամ գիտական միջոցներու աւելի ներհուն գործադրութեանը ազդեցութիւնը պիտի տեսնուի։

Ասոնք անխուսափելի — ու թերեւս հարկաւոր — դժուարութիւններ են։

Տնտեսական յառաջդիմութեան գործին մէջ երբեք պէտք չէ զարգացումը բացառիկ վիճակէ մը սպասել։

Տնտեսագիտութիւնը բացառիկ պայմանները չի վաւերացներ։

Անոր նշանաբանը բացարձակ մըրցակցութիւնն է, անխտիր բայց միանգամայն պատուաւոր ըլլալու պայմանով։

Պէտք է անվհատ աշխատիլ ո և է արդէն ստացուած առաւելութիւն չկորսնցնելու և միշտ նոր առաւելութիւններ ձեռք ձգելու համար։

Եթէ ասպարէզը աւելի ընդարձակ է, տարակոյս չկայ թէ միջոցներն ալ աւելի բազմազան և աւելի դիւրին են։

Աւելի աչալրջութիւն պէտք է միայն, մրցակցութեան աւելի ընդարձակ ըլլալուն հետեւանքով։

Պէտք է աչքի առջեւ ունենալ միշտ թէ արդիւնքը աւելի շահաբեր կրնայ ըլլալ հիմա. և անոր վայելումը աւելի փառաւոր։

ՍԻՐԱԿ

(*) Ապրուստի անմիջական պէտքերուն տեսակէտով, երկաթուղւոյ գծի մը հաստատման հետեւանքները զարմանալի հանգամանք մը ունին. տեղային արտադրութեանց գինը կը բարձրանայ՝ կենցաղի ծաւալումին հետեւանքով գործաւորին աւելի բարձր օրականի պէտք ունենալուն, և՝ նոր յարաբերութեանց շնորհիւ՝ ապրանքը աւելի բարձր գինով ծախել կարելի ըլլալուն համար. մինչդեռ — փոխադրութեան դիւրինալուն իբր հետեւանքը — ուրիշ տեղերէ ներածուած ապրանքներու գինը ընդհանրապէս կ'աժաննայ։ Տեղացին աւելի սուղ գինով կը ծախէ ուրեմն իր արտադրութիւնները, եւ աւելի աժան կը գնէ իր պէտքերուն դրսէն ներածուած մասը։ Այս պարագան ա'լ կ'ապացուցանէ երկաթուղւոյն՝ հարստութիւնը աւելցնող տարր մը ըլլալը։

ԳԵՂԵՑԻԿ ՎԱՐԺՈՒՀԻՆԵՐԸ

ՑԵՑԱՄՆԱՑ ԽՕՍՔԵՐ
Մամիկին

Դպրոցական կարգադրութեանց ներկայ եղանակին մէջ մէկ քանի անգամ առիթ ունեցայ մօտէն ուշադրութիւն ընելու այն պայմաններուն, որոնք կը դրուէին դպրոցի հոգաբարձութեանց կողմէ՝ նոր վարժուհիներու ընդունելութեան համար։

Կը փնտռուէին վարժուհիներ, որոնք ըլլային վկայեալ (այսինքն ի ձեռին ունենային ո և է վկայական, հոգ չէ թէ հայերէնի օգնական մասնագէտ մը ամբողջ նախակրթարանի մը հոգը կ'ըստանձնէր) յետոյ ըլլային օրինապահ, ուշիմ, պարկեշտ, պահանջէին կարելի եղածին չափ քիչ դրամ, վերջապէս ամէն ինչ որ բարի է ու անմեղ — միայն թէ պէտք չէր որ գեղեցիկ ըլլային։

Գեղեցիկ վարժուհիներու գործունէութեան դէմ դրուած այս խուժը առաջին ակնարկով առասպել մը կը թըւի, բայց մեր հասարակութիւնը՝ մասնաւորաբար գիւղական համայնքը այնքան անդամներ չարժած է այդ վերջին պայմանին վրայ յենլով, որ սխալ չէ անոր մէջ տեսնել մեր ընկերային չարիքներէն մին։

Վասփորի գիւղերէն մէկուն համար այս տարի փնտռուեցաւ կարող վարժուհի մը, եւ շատ մօտէն գիտեմ թէ ներկայացող ընտրելիներու մէջէն նախապատուութիւնը տրուեցաւ անոր որ միւսներուն բարեձեւութիւններէն պակաս բան մըն ալ եթէ չունէր, գոնէ հրապուրող գեղեցկութեան մը վտանգը չէր բերեր հետը։

Ցետոյ, Պոլսոյ մօտակայ գաւառներէն մէկուն համար վարժուհի մը կը խնդրուէր՝ տեղւոյն Թաղ. Խորհուրդին կողմէ գրուած նամակով մը. առիթը ունեցայ կարդալու այդ նամակը՝ ուր՝ դրուած կարգ մը պայմաններուն մէջ կարեւոր տեղ մը նշանակուած էր — «բայց վարժուհին գեղեցիկ չըլլայ...»։

Պոլսոյ կարեւոր թաղերէն մէկը գիտեմ, որ ամբողջ տարեշրջան մը դըպրոցի խնդիր ունեցաւ. թաղեցին կը գանգատէր, աշակերտները դպրոցը կը լքէին, անկարգապահութիւնը կ'աւելնար, և բոլոր այս յափթութեանց սկզբնական պատճառը դարձեալ գեղեցիկ վարժուհիներն էին, քանի որ անոնք համարձակած էին մանչ ուսանողներու դասախօսել, զբօսանքի ատեն անոնց հետ խաղալ, ևն. ասիկա անբարոյացման ճամբան չէ՞ր հարթեր միթէ. ինչպէ՞ս կարելի էր հանդուրժել որ մանչ ուսանողներ՝ աղուոր աչքերով և կարմրաթուշ օրիորդի մը ներկայութեանը դաս տային և առնէին։ Ու ասոր հարցումներ, հարցապնդումներ, զայրացումներ և բողոքներ, որ մէկ ալ վերջապէս դպրոցին պաշտօնէութեան հրաժարում, և արդէն եղաւ անկերպարան վիճակ։

Ամէն անոնք որ կը հետաքրքրուին մեր դպրոցական խնդիրներով, անպատճառ իրենց մտքին մէջ ունին մէկ երկու այս կարգի պատմութիւններ, որոնք կը բացատրեն միշտ միեւնոյն պարագան թէ՝ գեղեցիկ վարժուհիները վնասակար տարր մը կը ներկայացնեն դպրոցին շրջափակէն ներս, մանաւանդ երբ այդ շրջափակէն դուրս մնած աղանները և ծերացած գլուխները կը տիրեն։

* *

Գեղեցիկ ըլլալ կամ երեւալ որքան ամէն էգի բնազդային մղումն է, գեղեցիկը սիրել կամ յարգելն ալ այնքան ամէն արուի հոգեկան պէտքն է։ Մարդ իր շատ պզտիկ հասակէն կը սկսի գեղեցիկը գնահատել, զայն ընտրել և անոր դարպաս ընել. գեղեցկագէտ մը ըլլալու հարկ չկայ ըմբռնելու համար թէ բնութեան և մարդկային սեռին մէջ գեղեցիկը ո'ր առաւելութիւն կը սփռէ իր շուրջ, մեղկիւ դէմքերը կը զուարթացնէ, գործունէութեան խանդը կը ներշնչէ։ Գեղեցկութիւնը այն սրբագործող հուրն է, որ Բորեփի մորենիին պէս անշիջելի կիզումով մը կ'այրի ու կը մաքրագործէ, ապականութիւնները կը վարէ, մորացած հոգիներու ժահահոտ չոգիացումը վայրկենապէս կը դադրեցնէ։ Գեղեցկութիւնը շատ անգամ յառաջապահ մարտիկն է այն հմայիչ փառքերուն, որոնք ճշմարտութեան և արդարութեան անունով կ'ընթանան։ Անիկա՝ անօթիին սնունդը, հիւանդին հոգեպէս առատաղբիւր փրկանքն է։ Ինչպէս մայիսի առաւօտ մը, հոյակապ վերջալոյս, ծովին վրայ՝ լուսնի գոլքերուն օրօրը, սարերու համարձակ կեանքը կարող են հրճուեցնել մարդոց ամէնէն թախծոտ անգամ, այնպէս ալ գեղեցիկ դէմք մը, անուշ նայուածք մը կամ սիրուն խօսք մը կրնան փոխել յուսաբեկ տրամադրութիւնները։ Ի զուր տեղը չէ որ Պոմկարթըն՝ (1714-1762) այն գերման իմաստասէրը որ Գեղեցկագիտութիւնը (esthétique) հիմնեց, գեղեցկութիւնը սահմանելու համար կ'ըսէր. «Ցայտնի կատարելութիւն մըն է այն։»

Արդ, երբ այնքան ակներեւ է գեղեցիկին դերը՝ իբր բարոյացուցիչ ազդակ, շինիչ ոյժ և դաստիարակութեան գործին մէջ ազդեցիկ տարր մը, անտրամաբան չէ՞ք գտներ գեղեցիկ վարժուհիներու դէմ կազմակերպուած պայքարը։ Վարժուհի մը որ կուզ է, զոր օրինակ, կամ սխտոր կը հոտի, և կամ գայլի բերան մը ունի՝ որուն մէջ գարշահոտ ակռաներու դեղին պատը քաշուած է, աւելի՞ ազդեցիկ կըլլայ եղեր քան մաքրութեան ու գեղեցկութեան տիպար օրիորդը. — ազդեցի՛կ, թերեւս, բայց բարոյական ախտերու համաճարակներ տարածելու համար միայն։

Մարդը որ ի բնէ նմանցնող էակ մըն է, եւ մանուկը որ առաւելապէս կապկող մըն է, ինչ խռովութիւններ կրնայ կրել Թերսիդեսեան տձեւութիւններով վարժուհիներու ձեռքին մէջ։ Կը ճանչնամ գիւղի մը նախակրթարանը, որուն աշակերտուհիները երկու շաբաթէն սկսան նմանցնել իրենց խալլիկ վարժուհիին ձեւերը, կաղ աքաղաղի քալուածքը, շողորդի խօսուածքը, ևն. ուրիշ դպրոցի մը մանչ ուսանողները աւելի չարաճճի կերպով եւ աւելի՛ ճարտարութեամբ սկսան նմանցնել իրենց վարժապետը, որ չինական պեխեր, անշնորհ քալուածք եւ աղոց աջեր քիթը խառնելու պէս անհելի ունակութիւններ ունէր։

Եւ ասիկա շատ բնական է։ Ինչ կերպով որ ամերիկեան վարժարանի ուսանող մը, զոր օրինակ, իր ամերիկացի մըսթըրներուն առաջին տպաւորութեանը տակ՝ կարճ ու նեղ տաբատ կը հագնի, գլուխը քէբ ու լամբակին վրայ պէճ մը կ'անցընէ, անոր պէս կը քալէ՝ ձեռքերը տաբատին գրպանը ժաքէթին տակէն, անոր նմանելու համար կ'ածիլէ պեխերը, ֆութ պոլ և պէյս պոլ կը խաղայ, վերջապէս կը սկսի համ առնել քէյքերէն եւ միսերուն ճռուողիւնէն, անոնց հետ five o'clock tea կը խմէ, եւլն., ճիշդ միեւնոյն կերպով մեր նախակրթարանի ուսանողները իրենց կեղտոտ ու տգեղ վարժապետին կամ վարժուհիին հետեւողութեամբ կը սորվին սգաւոր եղունգներով ու անլուայ դպրոց գալ, աղտոտութենէ չզզուիլ եւ տգեղութիւնները սիրել։

Կարելի չէ ենթադրել թէ մեր դըպրոցի հոգաբարձութիւնները որոնք գեղեցիկ վարժուհիները իբր contrebande կը յայտարարեն, անձնական համոզումով կը գործեն ընդհանրապէս. անոնցը աւելի հպատակութիւն մըն է միջավայրի պայմաններուն։ Եւ ահա ճիշդ ասոր համար է որ գեղեցիկ վարժուհիներու դէմ առնուած միջոցները ամէնէն շօշափելի ապացոյցներն են մեր ժողովուրդին թերուս վիճակը հաստատող. հոս անհատը չէ որ կը մոլորի, այլ ամբողջ ժողովրդային հաստուածներ. ասոնց դէմ ազդելու համար՝ ժամանակին կատարելիք դերին վրայ վստահելէ զատ՝ պէտք է անվհատ ջանք։

* *

Հետաքրքիր էի իմանալ թէ մեր առհմային այս ցցուն պակասութիւնը ինչ տպաւորութիւն կը թողու այն ազնիւ օտարուհիին վրայ որ Մամիկ կեղծանունին տակ Սուրհանդակի 1359 թիւին մէջ ա'յնքան սրտագին կոչ մը կ'ընէր Հայ կիներուն.—

«Գեղեցիկ եղէք որչափ որ կրնաք, ինչ փոյթ թէ գեղեցկութիւնը à jour հագուստով մը կամ կազապարող չըրջազգեստով մը ձեռք ձգէք...»։

Բայց Տիկի՛ն, Դուք որ՝ դատելով Ձեր դիմակէն՝ տարիքին փորձառութեամբը եւ ճերմակ (՝) մազերուն հեղինակութեամբը կը խօսիք, չէ՞ք կարծեր որ մերինին պէս թերուս հասարակութեան մը համար տգեղ կիները եւ հետեւաբար՝ տգեղ վարժուհիները ապահովագոյն ապագայ մը կ'երաշխաւորեն իրենց համար, որի հոգ թէ համայնքը կը տուժէ դարձեալ։

ԼԵՒՈՆ ԲԻՐԻՇՃԵԱՆ

ԿԵՐԱԿՈՒՐԸ

ՍՆՈՒՆԴ.— ՍՆՆԴԱԿԱՆ ՆԻՒԹԵՐ.— ԲԱՆՋԱՐԵՂԷՆ

Արիւնը, մարդուս կազմուածքէն ամէն մէկ կողմը իր անուցիչ տարրերուն մէկ մասը ձգելով ու կեանքի անյարմար նիւթերէ բաղկացեալ հեղուկի մը վերածուելով, նորէն սրտին մէջ կուգայ, ուրկէ անմիջապէս դուրս կ'ելլէ՝ թոքերուն մէջ երթալու համար։ Կենդանական այս աշխատութեամբ, մարմինը և արիւնը անդադար կորուստներ կ'ընեն, որոնց նորոգութիւնը գոյութեան առաջին պայմաններէն մէկն է։ Ահա կերակրոց նպատակն է այս կորուստներուն տեղը լեցնել, եւ տալ միանգամայն արիւնին՝ նորութիւն մը, նոր կենդանութիւն մը, մարմնոյն կատարելութեան համար։

Կերակուրն ալ շնչառութեան նման կեանքի պահպանութեան անհրաժեշտ պէտքերէն մին է՝ սա տարբերութեամբ որ օդը շնչառութեամբ թոքերուն մէջ անպատճառ մտնելու կը պարտաւորի միջին թուով մէկ վայրկեանի մէջ քսան անգամ, բայց այս երկրորդ պաշտօնին յատկացեալ անդամներու համար կը բաւէ որ օրը մէկ երկու անգամ սնունդ մտնէ, և կամ առանց վտանգի աւելի շատ ժամանակ կրնան սպասել։

Երբ անասուն մը իր սնունդէն բոլորովին կտրուի, կը սկսի նիհարնալ, տկարանալ և մեռնիլ, ու ձագեր աւելի շուտ կը մեռնին. միեւնոյնն է մարդոց համար։

Կերակուրի յատկացեալ պաշտօնը շատ խառն է, որովհետեւ շատ անդամներու օգնութեանը կը կարօտի։

Կերակուրները նախ բերնին մէջ կը մտնեն ուր լեզուի միջոցաւ համը կը նայուի, ակռաներով կը ծամուի, լորձունքով կը խառնուի՝ որ տեսակ մը հեղուկ է, և բերնին շուրջը գտնուող զանազան մկաններու միջոցաւ ծնունդ կ'առնէ, եւ աւելի քանակութեամբ կը թափուի կերակուր ուտելու ժամանակ։

Այս առաջին գործողութիւնը շատ կարեւոր է. կան անանկ կերակուրներ, որոնք եթէ լորձունքով չխառնուին եւ ակռաներով չծամուին, ըստ պիտոյից դիւրաւ և երբեմն ալ բոլորովին չեն կրնար մարսուիլ, վասն զի լորձունքը քիմիական զօրութեամբ կ'ազդէ կերակուրին վրայ, և հետեւաբար մարսողութեան կը նպաստէ։

Ստամոքսին պաշտօնը կենդանական աշխատութիւն մը ըլլալուն, մեր կամքէն անկախ է. ուրեմն եթէ ըստ պատշաճի պատրաստուած եւ բարեխառն կերակուրով լեցնենք մեր ստամոքսը՝ դիւրութեամբ պիտի կատարէ իրեն յատկացեալ պաշտօնը։

Սովրինք ուրեմն ամէն տեսակ կերակուրները, անոնց բաղադրութիւնները ու պատրաստութիւնները,

Մեր կերակուրները պատրաստելու համար զանազան նիւթեր կրնանք գտնել թէ անոնց եւ թէ տունկերու զանազան կարգերէն։

Հիները ըսած են թէ մարդս անասնոց միսը ուտելով կատաղի եղած է, և թէ բոլորովին բանջարեղէններէն պատրաստուած կերակուրով, կաթով եւայլն, մարդ կրնայ բաւականանալ։ Վերջին դարուս մէջ եւրոպացի բժիշկներ աշխատեցան որ այս վերջին դրութեան հետեւին այսինքն.

Կաթ՝ հաց՝ պանիր՝ բանջար՝ պարզ ջուր և մաքուր օդ։

Ահա ասոնք էին մեր նախնեաց առողջ սնունդը։

Առանց այս դրութեան դէմ ըսելու, պէտք է գիտնալ որ պարզ սնունդ մը բաւական եղած է և դեռ կրնայ բաւական ըլլալ շատերուն՝ առանց անոնց ա-

ռողջութեանը վնասելու։ Բայց կան այնպիսիներ որ եթէ քիչ մը թնթեւ կերակուր առնեն, անմիջապէս առողջութիւննին կը կորսնցնեն։

Բայց աւելի դիւրաւ համոզուելու համար կը բաւէ միայն ակռաները աչքէ անցընել, որոնց բնութիւնը, ձեւը եւ տեսակը կը հաստատեն թէ մարդս կրնայ եւ պէտք է որ, թէ մսեղէն եւ թէ բանջարեղէն սնունդներ առնէ։

Տունկերուն մէջ խումբ մը բանջարեղէններ կան, որոնք մարդուս իբրեւ սնունդ կրնան ծառայել. և ահա այս պատճառաւ է որ ամենայն զգուշութեամբ կը մշակուին, ինչպէս անոնցմէ ոմանց միայն արմատը, ոմանց պտուղը և ոմանց տերեւը կ'առնենք, մեր ճաշակին եւ սովորութեանցը համաձայն։

Պարզ բանջարեղէն կերակրոց մէջ բաւական սնունդ չկայ, եւ որքան ալ շատ գիւղացիք գրեթէ շատ քիչ միս կ'ուտեն, սակայն եւ այնպէս պէտք է գիտնալ որ այն տեսակ կերակուր մը միմիայն չի բաւեր մեծ քաղաքներուն մէջ բնակող գործաւորներու, եթէ միս չուտեն։ Գիւղացիք իրենց արիւնը ուժովցնող այնպիսի մաքուր եւ սնուցիչ օդ մը կը ծծեն, ուրկէ քաղաքացին եւ քաղաքացի գործաւորները զուրկ են։

Հոս յարմար կը սեպեմ բաւական կերակուրներու վրայ խօսիլ։ Տնկաբանները տունկերու յատկութիւնները և ուսմունքը դիւրացնելու համար, բոլոր տունկերը զանազան սեռի՝ կարգի եւ ընտանեաց բաժնած են։

Սիզական ընտանիքը, որ կը պարունակէ խոտերը ինչպէս նաև ցորեն, գարի, բրինձ, եգիպտացորեն, հաճար են. գրեթէ ամէնէն օգտակարն է թէ մարդուս եւ թէ անասնոց համար։

Այս տունկերը երկրագնտիս ամէն կողմերը կ'աճին և բոլոր խոտակեր անասնոց իբրեւ սնունդ կը ծառայեն, արջառներուն՝ բունով և տերեւով, իսկ թռչուններուն և մարդոց՝ հունտով, որ կը պարունակէ խիստ սննդարար նիւթ մը, որուն պարզապէս կ'ըսուի ալիւր։

Թրգմ. Դր. Ա. ԲԺՇԿԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՒՍՏՐԻԱՑԻՆԵՐԸ ՄԱՃԱՌՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ.—Հունգարացիներուն պահանջած զինուորական բարենորոգումները մեծ դժգոհութիւն պատճառած են Աւստրիոյ մէջ։ Աւստրիական շատ մը թաղապետութիւններ Հունգարիոյ դէմ որոշումներ քուէարկեր են։ Վիեննայի թաղապետական խորհուրդին կողմէ քուէարկուածը մասնաւորապէս խիստ լեզու մը ունի։ Խորհուրդին անդամներէն քրիստոնեայ-ընկերվարական մը Բուդաբեշտարանին մէջ բուռն ճառ մը խօսեր է Մաճառներուն դէմ, եւ ըսեր է թէ Վիեննա տեղի չպիտի տայ Հունգարիոյ պահանջումներուն առջեւ։ Այս խօսքերը ծափերով ընդունուեր են։

ԲԱՆԱՄԱՅԻ ՋՐԱՆՑՔԻՆ շինութեան պայմանագրին մասին Նիքարակուայի կողմէ յարուցուած դժուարութեանց վրայ, Մ. Նահանգները որոշեր են բանակցութիւնները կատարել Բանամայի կառավարութեան հետ ուղղակի։ Այս լուրը մեծ յուզում պատճառեր է Գոլոմպիայի մէջ. ծերակոյտի անդամ Պ. Օսպինա Բանամայի կառավարիչ անուանուեր է։ Գոլոմպիոյ կառավարութիւնը հիմայ կը պահանջէ եղեր որ խորհրդարանը նորէն քննէ ջրանցքին պայմանագիրը։ Նիւ-Եորք Հէրըլտ կը ծանուցանէ թէ Գոլոմպիոյ խորհրդարանական յանձնաժողովը կ'առաջարկէ որ Գոլոմպիա հրաժարի Բանամայի ջրանցքին չէզոքութիւնը, պահէ անոր վեհապետական իրաւունքը, եւ պահպանէ կարգապահութիւնը։ Գոլոմպիոյ խորհրդարանը պիտի քննէ այս խնդիրը։

ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԱՔՍԱՅԻՆ ԵՒ ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ մասին գաղթային նախարար Պ. Չէմպըլէն եւ ելմտական նախկին նախարար Սըր Մայքլ Հիքս Պիչ դէմ առ դէմ եկած են հիմայ։ Ցայտնի է թէ այս վերջինը աղմուօրէն կը հակառակի իր նախկին պաշտօնակցին ելմտական ծրագրին։ Պըրմինկէմի մէջ, Պ. Չէմպըլէնի հովանաւորութեան տակ, պահպանողական դաշնակցութիւն մը ամբողջ երկրին մէջ բազմաթիւ յայտարարութիւններ եւ տետրակներ կը ցրուէ, որոնց մէջ տեղեկութիւններ կը տրուին եւ կ'ուզուի ապացուցանել թէ ինչ որ Պ. Չէմպըլէն կը բաղձայ, ա՛ն միայն կրնայ փրկել հայրենիքը։ Դաշնակցութիւնը այս հրատարակութիւնները ցրուած է Սըր Մայքըլ Հիքս Պիչի ընտրական «շրջանակին» այն է Ուէստ-Պրիսթոլի մէջ, նախորդ ելմտական նախարարը շատ սրտնեղած է ասոր համար, եւ իր ընտրողներուն ուղղուած նամակով մը կ'ըսէ թէ գործելու այս եղանակը բացարձակապէս աններողամտելի է։

*** Լէյսէսդըրի մէջ երկուշաբթի օրը բացուած գործաւորական խմբակներու Համաժողովին մէջ, որ շատ կարեւորութիւն ունեցած է, գործաւորական կուսակցութեան բոլոր պետերը Պ. Չէմպըլէնի դէմ ելած են։

*** Նոյն Ֆրայէ Բրէսէ երեքշաբթի օրուան թիւին մէջ կը գրէ թէ իրազեկ աղբիւրէ առնուած լուրերու նայելով, Անգլիոյ նախարարաց խորհուրդը պիտի գումարուի յառաջիկայ երկուշաբթի, մաքսային ծրագրի խնդրին վրայ վիճաբանելու համար։ Նախարարներու միջեւ իրաւախոհութիւն գոյացած ըլլալու լուրերուն հակառակ, Տէյլի Մէյլ կը ծանուցանէ թէ դահլիճին մէջ կարծիքի անհամաձայնութիւնը բացարձակ է։ Բայց յայտնի չէ թէ միայն մէկ քանի նախարարնե՞ր պիտի հրաժարին, թէ ամբողջ նախարարութիւնը պիտի կազմալուծուի։

ՆԱԽԱԳԱՀ ՌՈՒԶՎԷԼԴ անցեալ երկուշաբթի օրը այցելեց Սիրաքուսայի (Նիւ-Եորքի նահանգ) երկրագործական ցուցահանդէսը. և այս առթիւ բանախօսութիւն մը արտասանեց՝ զուտ գործաւոր դասակարգին ուղղուած. Նախագահը յիշեցուց թէ երբ գործերը դադրին եւ դրամագլուխը պէտք եղած շահը յառաջ բերեր է, ժողովուրդը չափազանց կը նեղուի։ Ստուգիւ գործաւորին օրականը այն ատեն միայն կը բարձրանայ, երբ ժողովրդեան միւս դասակարգերը իրենց խոշոր շահեր բերող գործեր կ'ընեն։ Գործաւորները, հետեւաբար կրնան նպաստել հանրային օգուտին, եւ խելացի գործ մը ըրած կ'ըլլան տրամադիր գտնուելով արդար ընթացք մը ունենալու ընկերային միւս դասակարգերուն հանդէպ։

ՄԱՆՉՈՒՐԻԱ ՊԻՏԻ ՊԱՐՊՈՒԻ...—Բեքինի ռուսական դեսպանը պաշտօնագրով մը զեկուցեր է Չինական կառավարութեան թէ Ռուսիա Մանչուրիոյ քաղաքներէն Մուքտէնը եւ Նիւ-Չուանկն ալ պիտի պարպէ յառաջիկայ Հոկտ. 8ին։

ՌՈՒՍ սպայ մը ներկայ պիտի գտնուի ճարտնական ռազմափորձերուն։ Միւս կողմէ Ճաբոնցի զօրավար մը և երկու սպաներ կը սպասուին ռուսական ռազմափորձերուն, որոնք տեղի պիտի ունենան Վլատիվոսթոքի մէջ։

ՄԱՀԱՑՈՒ ՌԱԶՄԱՓՈՐՁԵՐ.—Տարապայման տաքին հետեւանքով, Ֆրանսական ռազմափորձերուն մէջ բաւական թուով մահեր եւ հիւանդութիւններ պատահեցան։ Տիմոնէն կը հեռագրեն թէ հեծելազօրքերու զօրաբաժինը ծանր կորուստներ կրեր է։ Կարգ մը զինուորներ մեռեր եւ բազմաթիւ ուրիշներ հիւանդացեր են։ Ձիերն ալ տաքին հետեւանքները կը կրեն։ Հարիւրապետ մը ձիէն վար ինկնալով սրունքը կոտրեր է. իր գունդէն 65 զինուորներ ալ չկրնալով շարունակել ռազմափորձերը, մէկ կողմ քաշուեր են։ Ասոնցմէ մէկ քանին հիւանդանոց են հիմայ։ Ուրիշ գունդէ մը 37 զինուորներ հիւանդացեր են առաջին օրուան յառաջխաղացութեան միջոցին. յաջորդ օրը ուրիշներ ալ հիւանդանոց փոխադրուեր են։

ԻՏԱԼԻՈՅ թագաւորը ընդունելու համար մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնուին Անգլիոյ մէջ։ Ն. Վեհափառութիւնը Լոնտոն կը սպասուի Նոյմ. 6ին. Էլէնա թագուհին ալ իրեն պիտի ընկերանայ, եւ երկուքը մէկտեղ զոնէ երեք օր պիտի անցընեն Ուինտսորի դղեակին մէջ։ Որսորդութիւններ, ընդունելութիւններ եւ հանդէսներ պիտի կազմակերպուին։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ վարչապետ Պ. Ռալլի երեսփոխանի մը ըսեր է թէ երկրին քաղաքական կացութիւնը ծանր ըլլալով անյարմար պիտի ըլլայ լուծել խորհրդարանը, եւ թէ ընդհակառակն այս անգամ սովորականէն աւելի կանուխ նիստի պիտի հրաւիրէ զայն։

ԳԵՐՄԱՆԱՑԻ ՄԵԾ ՆԿԱՐԻՉԸ, Փըրանսիքս Քոլպախ մեռաւ։ 81 տարեկան էր։ Ուսում առած էր Միւնիխի եւ Իտալիոյ մէջ։ Առաջին անգամ կենդանագիրներ եւ սուրբերու պատկերներ կը գծէր։ Ինք է որ գծեց Հանովրի արքայական գերդաստանին հաչւակ որ կենդանագիրները եւ Մեծն Կարոլոսի թագադրութեան պատկերները, եւ ժորժ թագաւորը իբրեւ վարձատրութիւն, արքունիքին նկարիչի տիտղոս տուաւ իրեն։

ՉԻՔԱԿՈՅԻ հարիւրամեակը տօնելու համար պատրաստութիւններ կը տեսնուին Ամերիկայի մէջ։ Չիքակօ Մ. Նահանգներու ամէնէն բազմամարդ քաղաքներէն երկրորդն է։ Այդ ծաղկած քաղաքին տեղը 1803ին խոնաւ դաշտ մըն էր, անտառներով ծածկուած։

ԽԱՂԱՏՈՒՆ ՄԸ ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ.—Մոնթէ Քարլոյի դէմ նոր մրցակից մը պիտի ելլէ մօտերս, եթէ հաւատանք ամերիկեան թերթերու տուած լուրին։ Իրազեկ աղբիւրէ առնելով, կը ծանուցուի թէ Պարիւթինաքի իշխանը նախաձեռնարկ եղած է հզօր ընկերութիւն մը կազմելու, որ հսկայ ակումբ մը պիտի հաստատէ և որուն մէջ ներկայացուցիչ պիտի ունենան Եւրոպայի բոլոր ազգերը։ Խաղամոլներու այս ակումբը պիտի հաստատուի Բարիզի մօտ, Մէզոն Լաֆիթի մէջ։ Այս լուրը տուող ամերիկեան թերթը կը ծանուցանէ թէ գաղափարը յղացուած է Լոնտոնի մէջ եղած խորհրդակցութեան մը ատեն, եւ անմիջապէս միջազգային յանձնաժողով մը կազմուեր է, գործադրելու համար։ Ռուսիոյ ներկայացուցիչն է Պարիւթինաքի իշխանը, Անգլիոյ կողմէ՝ Լորտ Մարքըս Պէրէսֆորտ։ Ֆրանսայի կողմէ իշխան մը և Գերմանիոյ կողմէ՝ երկու ազնուականներ որոնց անունը գաղտնի կը պահուի։ Վերջապէս Ամերիկայի պատուիրակն է միլիոնատէր մը։ Կ'ըսուի նաեւ թէ առաջարկներ եղեր են Մէզոն Լաֆիթի դղեակին տէրերուն։ Խնդիրը այն է թէ ֆրանսական կառավարութիւնը պիտի թոյլատրէ՞ որ հսկայ խաղատուն մը հաստատուի Բարիզի ճիշդ քովիկը։

—o—

ՄԵԾ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍԸ

1904 Ապրիլ 30ին պիտի բացուի Սէն-Լուիի մեծ արուեստահանդէսը, որ պիտի գերազանցէ մինչեւ հիմայ եղածները։ Հրաւէրներ ուղղուած են աշխարհի բոլոր ազգերուն եւ քանի մը բացառութենէ զատ, գրեթէ ամէնքն ալ ընդունած են։ Բոլոր հրաւիրուած ազգերը մեծ ու պզտիկ գումարներ յատկացուցած են իրենց ցուցադրութիւններուն համար։ Ֆրանսա, Գերմանիա, Անգլիա եւ ուրիշ մեծ ազգեր այնպիսի հրաշալի ցուցադրութիւններ պիտի ընեն, որոնք ստուեր պիտի ձգեն Չիքակոյի, Բարիզի և Պըֆալոյի արուեստահանդէսներուն վրայ։ Ֆրանսա միայն իրեն համար Փոխադրութիւններու Տաղաւարին յատկացուած ամբողջ տարածութեան մէկ քառորդը պահանջած է։ Փիլիպպեան կղզիներն ալ 12 հեքդար տեղ պիտի ունենան։ Ասոնք իրենց բաժնին մէջ պիտի ցուցադրեն կղզիախումբին պատմութեան բոլոր երեւոյթները եւ փոփոխութիւնները։ Մ. Նահանգներու բաժինը մասնաւորապէս փառաւոր պիտի ըլլայ։ Ամերիկեան հանրապետութեան գրեթէ բոլոր նահանգները կարեւոր գումարներ քուէարկած են իրենց ցուցադրութեան համար։ Ամբողջ ցուցահանդէսը գրեթէ 250,000,000 ֆրանք պիտի արժէ, այսինքն աշխարհի ամէնէն մեծ ցուցահանդէսին՝ Չիքակոյի արուեստահանդէսին ծախքէն 113,750,000 ֆր. աւելի։

ԱՐԱՐԱՏԻ ՎՐԱՅ

Գրեցինք թէ խումբ մը Կովկասցիներ Արարատ լեռնէն վեր բարձրանալու կը պատրաստուէին։ Թիֆլիզէն շաբաթ օրուան թուով կը գրեն թէ այդ գիտական խումբը, առաջնորդութեամբ Անդրկովկասեան Երկաթուղիի պաշտօնատարներէն Պ. Եւանգուլեանցի, Արարատէն վեր բարձրացեր է։ Լեռան գագաթը ջերմաչափը զերօյէն վար 20 աստիճան իջնելով, խումբին անդամներէն մէկ քանիին մատները սառեր են։ 1902ին կանգնուած դիտարանը անվնաս գտնուեր է։ Բուսաբան Կրինէվէցքի զանազան բոյսերու ճոխ հաւաքածոյ մը չըներ է։ Գիտական խումբը Փոքր Արարատէն ալ բարձրացեր է։ Հոն Ժ. դարէն մնացած վիմագրական արձանագրութիւն մը ընդօրինակուեր է։

ՀԻՆԵՐԷՆ

Աթէնքէն կը գրեն թէ այս միջոցին հնագիտական պեղումներ կը կատարուին Լիկիոս լեռան գագաթին վրայ։ Լիկիոս Արկաթեաններու նուիրական լեռն էր, որուն վրայ Լիկայեան Արամազդը կը պաշտէին եւ ուր խաղեր կը կազմակերպուէին իրեն ի պատիւ։ Լեռան վրայ գտնուած մեհեանը եւ ուրիշ յիշատակարանները նկարագրուած են Պաւսանիասի կողմէ, որ կ'ըսէ թէ ամենէն բարձր—ծովուն մակերեսէն 5000 ոտք վեր— գագաթին վրայ շէնք մը կար՝ ձօնուած Արամազդի, և ճիշդ քովը մեհեան մը, որուն մէջ միայն քուրմերը եւ զոհարարները կրնային մտնել։ Աւանդութեան համաձայն, ամէն որ դրուած արգելքը ոտնակոխ ընելով կը համարձակէր ներս մտնել նուիրական շէնքէն, իր շուքէն կը զրկուէր եւ տարուան ընթացքին մէջ կը մեռնէր։ Պաւսանիաս առանց ճշդութիւնը երաշխաւորելու, արձանագրած եղած է նաեւ սա զրոյցին թէ այդ մեհեանին մէջ մարդկային արարածներ ալ ողջակէզ կ'ըլլային։ Հելլէն պատմիչը կ'ըսէ նաեւ թէ մարմարիոնէ երկու հոյակապ սիւներ կը բարձրանային այդ շէնքին արեւելեան կողմը, ոսկեզօծ արծիւներով։ Քիչ մը անդին կրկէսները և հրապարակները կային, ուր խաղեր եւ մրցումներ տեղի կ'ունենային։ Յիշուած սիւներէն բեկորներ գտնուած եւ ձիարձակարանին տեղն ալ ճշդուած է։ Բաւական թուով նշաններ գտնուած են անվթար վիճակի մէջ. Հիմա Ապողոնի եւ Պանի մեհեաններուն տեղը կը փնտռուի։ Վերջին պեղումներուն շնորհիւ երեւան հանուած են նաեւ երեք նուիրական աղբիւրներ։ Աղբիւրին մօտ հին ջրամբար մը կը տեսնուի, ուր ջուր կը գտնուի տակաւին։

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ՕՐԱՑՈՅՑԸ 1903

1321 ՏՃԿ.	ՕՐ ՕԳՈՍՏՈՍ 30	1903 ԼՏՑ.
Ճեմազիւլ ախըր 20	ՇԱԲԱԹ. Սրբոց առաքելոցն Թովմայի, Յակոբայ և Շմաւոնի։	Սեպտ. 12
21	ՕԳՈՍՏ. 31 ԿԻՐԱԿԻ. Գ. զկնի Վերափոխման. գիւտ գօտւոյ Ս. Աստուածածնի։ Հարսանիք։ Ցն.* Գիւտ գօտւոյ Ս. Աստուածածնի։	13
ԵԼ.ՍՕՐ 5.46		ԵԼ.ՍՕՐ 5.42

ՊԱՏՄԱԿԱՆ.—1812 Օգոս. 31ին կը մեռնի մահտեսի Աւաքել Տատեան, բարեգործ ամիրա եւ առաջին վաճառական։

—1870 Օգոս. 30/12 Սեպտ.ին Գերմանիոյ մէջ կը մեռնի բնագէտ Շէյնպէյն, որ ելեկտրական ժամացոյցը հնարած է։

—1850 Օգոս. 31/13 Սեպտ.ին Անգլիացի աստեղագէտ Հայնտ նոր մոլորակ մը կը գտնէ, զոր «Վիքդորիա» կը կոչէ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութենէն Պատրիարքարան ղրկուած գիր մը Խառն Ժողովոյ վերջին նիստին մէջ նկատողութեան առնուելով, որոշուեցաւ մանրամասն տեղեկութիւն հաղորդել նոյն նախարարութեան՝ Բերայի գերեզմանատան Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն շինութեան և արդի եկեղեցւէն առաջ այնտեղ գտնուած մատուռին նկատմամբ։

ԿԻՊՐՈՍԻ տեսուչ Տ. Պետրոս Վ. Սարաճեան գրած է Պատրիարքարան թէ, ասկէ քանի մը տարի առաջ, Հայ մը Իտալացի կնոջ մը հետ ամուսնանալով, զաւակ մը ունեցեր և մկրտել տըւեր է Հայ. եկեղեցւոյ մէջ։ Այս պարագան պատճառ եղած է ընտանեկան դժտութեան մը. և նոյն անձը իր երկրորդ զաւակը ծնած ատեն հարկադրուեր է մկրտել Լատին եկեղեցւոյ մէջ, սակայն Հայ. եկեղեցւոյ կողմէ դրոշմել տուած է։ Այր եւ կնոջ մէջ այս կարգի խնդիրներով ընտանեկան դժտութիւնը հետզհետէ կ'աւելնայ և ուրեմն կինը կը բաժնուի, ու անդրանիկ զաւակն ալ մնացած ըլլալով, տեղական դատարանի մը կը դիմէ ու կը պահանջէ որ իր երկրորդ զաւակը իրեն յանձնուի։ Տ. Պետրոս Վ. իր կարգին կ'իմացնէ տեղական դատարանին թէ խնդրոյն կարգադրութիւնը հոգեւոր իշխանութեան կը վերաբերի և թէ հարկ է որ ինք Պատրիարքարան դիմէ ու հրահանգ ըստանայ։ Խնդիրը իր մանրամասնութեամբ տեղեկագրուած ըլլալով Պատրիարքարան, որոշուեր է հարցնել առաջնորդին թէ ո՞ւր տեղի ունեցած է ասոնց պսակը, որպէս զի կարելի ըլլայ որոշել տեղւոյն հոգեւոր տեսչին միջամտութեան իրաւունքը։

ԵՒԴՈԿԻՈՅ Քաղ. Ժողովը խնդրած էր Պատրիարքարանէ որ Տ. Գէորգ Վ. Իբրանոսեան (որ Բալուի տեղապահ կարգուած էր) մնայ Եւդոկիա, ուր իր օգտակարութիւնը ճանչցուած է։ Խառն Ժողովը որոշեր է որ Տ. Գէորգ Վ. առայժմ մնայ նոյն քաղաքը, իսկ Բալուի ինչպէս նաեւ Բղնի առաջնորդութեանց համար հարկ եղած կարգադրութիւնը ըլլայ Առաջնորդական Վիճակաց վերակազմութեան ծրագրին հաստատուելէն յետոյ։ Խառն Ժողովը այս շաբթու աւելի կարեւոր զբաղմանց պատճառաւ ժամանակ չունեցաւ քննելու և վաւերացնելու այդ ծրագիրը ու իր յաջորդ նիստին նկատողութեան պիտի առնէ։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ նորընտիր Պատր. Փոխանորդ Տ. Յովհաննէս եպսկ. Արքունի ընդունած է իրեն յանձնուած այս նոր պաշտօնը։ Իր Պոլիս գտնուած միջոցին Պատրիարքարանի շրջանակներու մէջ դիտել տալով Ռումանիոյ Հայոց հովուութեան պէտքը, պատրաստակամութիւն յայտնած է ի հարկին ստանձնելու իրեն յանձնուած այս կարգի առժամեայ պաշտօն մը։ Հետեւաբար տարակոյս չկայ թէ երբ Խառն Ժողովոյ որոշումը իրեն հաղորդուի. Տ. Յովհաննէս եպսկ. իր նոր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի։ Դիտել կը տրուի թէ Ռումանիոյ մէջ աւելի ազդեցութեամբ եւ կորովով գործելու պէտք կայ և թէ Տ. Յովհաննէս եպսկ.ի անձնական վիճակը թոյլատու չէ ասոր։ Որքան գիտենք, պաշտօնական հանգամանքով Պատրիարքարանի կողմէ այդ կողմերը գործող եկեղեցական մը, չի կրնար առարկայ ըլլալ կարգ մը կրթական եւ եկեղեցական գործերու խառնուող տեղացի շահադէտ անձերու խաղերուն եւ այդ իսկ պատճառաւ մեծ դժուարութիւն մը չպիտի գտնէ իրեն դէմ նորընտիր Պատր. Փոխանորդը։

ԵՐԵՒԱՆՑԻ դրամատէրներէն Պ. Տիգրան Աֆրիկեան, որոշեր է 20 հազ. մինդասեան դպրոցներ բանալ Ատրպատականի զանազան կողմերը։ Ամէն տարի մէկ դպրոց պիտի բացուի. այս տարի կը կարծուի որ երկուքը բանայ. իւրաքանչիւրին համար տարեկան 500 րուպլի պիտի ծախսուի։

ՊԱԹՈՒՄԷՆ ալ կը գրեն թէ՝ օգոստոս 10ին պատարագէն յետոյ հոգեհանգիստ կատարուեր է Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազանի համար։ Տ. Մեսրոպ Ա. քհնյ. Մելեան դամբանական մը խօսելով, նկարագրեր է հանգուցեալին կեանքը և գործունէութիւնը։ Ոչ միայն եկեղեցին այլ և բակը և շուրջը գտնուած փողոցները լեցուեր են անագին բազմութեամբ։ Նոյն օրը երեկոյին Մելեան քհնյ. մեկներ է Ս. Էջմիածին։

ՍԻՊԵՐԻԱՑԷՆ նամակագիր մը կ'իմացնէ թէ՝ մինչ տարիներ առաջ այդ տեղ միայն աքսորավայր նկատուած էր, երկաթուղւոյ շնորհիւ շատերը հոն կ'երթան հիմայ բնակութիւն հաստատելու եւ ասոնց մէջ կան բազմաթիւ Հայեր ալ, որոնք ընտանեօք կ'երթան կը հաստատուին այն տեղ։ Նամակագիրը կ'ըսէ որ, այդպէս ընտանեօք գացողները շատ խեղճութեան կ'ենթարկուին, որովհետեւ կլիմայական անյարմարութիւնները մէկ կողմ, նիւթապէս ալ բոլորովին խեղճ վիճակի մէջ կը մնան։ Եթէ այսպէս շարունակուի կ'ըսէ, Սիպերիա ալ պիտի ունենայ իր Հայ գաղթականութիւնը, ու պարտք կը դնէ եկեղեցականներու վրայ յորդորել ժողովուրդը որ ետ կենան այս գաղթականութենէն։

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ գումարուեցաւ երէկ Ղալաթիոյ Խորհրդարանը, եւ զբաղեցաւ հետեւեալներով.

—Մայրաքաղաքիս ազգ. վարժարանաց վերջին տարւոյ շրջանաւարտ ուսանողաց վկայականները պատրաստուած եւ Ս. Պատրիարքը հաճութիւն յայտնած ըլլալով որ անոնց հաւաքական բաշխումին հանդէսը տեղի ունենայ յառաջիկայ ուրբաթ օր, ժամը 7ին Պատրիարքարանի մէջ, Խորհուրդը հարկ եղած կարգադրութիւնները սահմանեց եւ որոշեց այս անօրինութիւնը հաղորդել շրջանաւարտ ունեցող վարժարանաց Թաղ. Խորհուրդներուն, որպէս զի նոյն օրը շրջանաւարտ աշակերտները իրենց տեսչին առաջնորդութեամբ ղրկեն Պատրիարքարան, ստանալու համար իրենց վկայականները։ Միւս կողմէ, Խորհուրդը դիտելով որ 16 շրջանաւարտներ անյաջող մնացած են, և սակայն ասոնցմէ 9ը ստացած են պահանջուած միջին թուոյն մերձաւոր նիշեր, Ս. Պատրիարքին հաւանութեամբ արժան դատեց վերաքննութեան ենթար-

ԲՐՈՒՍԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒՄԸ

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 55

ՈՃԻՐԸ ԵՒ ՍԷՐԸ

Գրեց՝ ՊԻԷՌ ՄԱԷԼ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ՊԱՏՐԱՆՔ ԵՒ ՏԱՌԱՊԱՆՔ

14.

ԴԻՄԱԿՆԵՐԸ ՎԱՐ

—Օ՛, օ՛, սիրելի կոմս, բարի եկեր էք, ըսաւ անոր մօտենալով ու ձեռքը սեղմելով ուժգնապէս։

—Շատ ուրախ եմ ձեզ տեսնելուս, սիրելի Պ. Նարսիս, պատասխանեց Լորէզ։ Վերջերս լսեցի որ Պելժիա կը գտնուիք եղեր, հոն գացեր էք եղեր։

—Այո՛, ճիշդ է, պատասխանեց անպատկառ երիտասարդը։ Հոն գացի իմ հաշւոյս երկու խաղատուն հիմնելու, ինչպէս նաեւ ուրիշ մէկ քանի գործեր տեսնելու։ Այսպէս թէ այնպէս իմ դրամագլուխս կրնամ կոր լաւագոյն շահեր հանել։

—Այո՛, այո՛, գիտեմ որ ձեր գործերը բարգաւաճման ճամբուն մէջ են։

Այս խօսակցութենէն ետքը երկու մարդիկը դէմ առ դէմ նստան՝ լուռ, սպասելով այն կարեւոր յայտարարութեան զոր պիտի ընէր տիկին տը Լարզաք։

—Այս վերջինը կ'ուզեր «երկաթը տաք տաք ծեծել»։ Եւ ճիշդ առեն էր հիմայ երկաթը ծեծելու։

—Նարսիս, ըսաւ տիկին տը Լարզաք, սկսելով իր խօսակցութեան, Պ. տ'Առանտային նոր եկած ատենը ըսի իրեն որ իր մասին կը խօսէինք հետդ։

—Ճիշդ է, ըսաւ Պառոն Նարսիս։

Ու կարգ մը կատակաբանութիւններէ ետքը, պառոնուհին խօսք առաւ նորէն։

—Գիտցիր որ, սիրելի Նարսիս, Պ. կոմսը իր աղջկան մասին ունեցած մտահոգութիւնները չի պահեր ինէ։ Գեղանի Կապուհէլը սիրտ տուած է, եւ բուռն կերպով, ուսանողի մը՝ որ...

—Գիտեմ կոր այդ պատմութիւնը, ընդմիջեց Լարզաք, եւ քիչ մը տղայական կը թուի ինծի ատիկա։ Կարծուած աղջիկ մըն ըլլալ որ դաստիարակուած աղջիկ է, իր հօրը ձեռքով միայն կրնայ ամուսնանալ, եւ վստահ եմ որ ինք յանձնառու է ամէն բան զոհելու Պ. տ'Առանտայի կողմէ յանձնարարուած երիտասարդը իրեն ամուսին առնելու համար։

—Օ՜հ, օ՜հ, կը սխալիս յարեց Հէլօիզ, Կապուհէլ միշտ կը ցուցնէ կոր իր հայրը անոր խօսքի մտիկ չընելով, եւ դուն ևեր ծնողաւեր աղջիկ մը ներկայացնել կ'ուզես զայն։ Հայրը սակայն ընդհակառակն շատ բարի կը գտնուի կոր իրեն նկատմամբ. եւ չի գիտեր թէ ի՛նչ տեսակ ընթացք մը բռնէ իր աղջկան այս անհնազանդութեան հանդէպ։ Ես ալ մտածեցի որ, շարունակեց տիկին տը Լարզաք, այս տեսակ պարագաներու մէջ մեր բարեկամութիւնը կրնար օգտակար ըլլալ պարոն կոմսին։ Որովհետեւ անկեղծ բարեկամութիւնները չէ՞ որ ասանկ նեղ պարագաներու մէջ պէտք է որ յայտնուին։

—Ատիկա իմ ալ կարծիքս է, ըսաւ պառոն տը Լարզաք։

Եւ սակայն Նարսիս չէր կրնար գուշակել թէ ինչ պիտի ըլլար իր դերը, թէեւ կը հասկնէր որ ծայրը բան մը կայ։

Ասոր համար ականջները սրեց եւ սկսաւ մտիկ ընել ուշադրութեամբ։

Հէլօիզ հիմա շատ վստահ էր ինքզինքին վրայ և վճռապէս որոշուած էր որ խաղար իր վերջին դերը։ Ինքն ալ կը յիշէր տ'Առանտայի այն խօսքը թէ՝ Կապուհէլ անկարելի էր որ ամուսնանար Նարսիսի հետ։

Ու իր զաւկին դառնալով, շարունակեց իր խօսքը.

—Որպէս զի գաղափար մը ունենաս մեր ձեռնարկին վրայ, սիրելի տղա՛ս, ըսաւ, պէտք է որ քեզի յայտնեմ մանրամասնութեանց մէջ եղած ամէն բան։ Ըսեմ ուրեմն որ ասկէ քսան տարի առաջ իմ և պարոնին միջեւ պայմանադրութիւն մը կնքուեցաւ զոր կը պահեմ կոր դեռ։ Ապագային մեծ հարստութիւն մը, ժառանգութիւն մը ձեռք ձգելու համար առեւանգեցինք, աւելի ճիշդ պարոնը առեւանգեց աղջիկ մը, որ իր իսկ աղջիկն է, զոր իմ խնամքներուս յանձնեց։ Արդէն պայմաննիս անանկ էր որ ես ալ իմ բաժինս պիտի ունենայի առասպելական միլիոններէն։

«Այդ պահուն Պ. տ'Առանտա ծանրապէս ամբաստանուած էր իր երկրին դատական իշխանութեան կողմէ, այնպէս որ քսան տարուան ատժամանակի աքսորութեան դատապարտուեցաւ։

—Հէլօիզ, գոչեց Լորէզ դժոխային ձայնով մը։

Եւ քայլ մը առաւ դէպի պառոնուհին, ձեռքը վեր վերցուցած։

Բայց իր և իր մեղսակցին միջեւ արդէն կեցած էր Պառոն Նարսիս։

—Կամա՛ց, կամա՛ց, սիրելի պարոն, ըսաւ։ Ինծի և մօրս սպանիական կալանքներէ օրինա՞կ մը կուտաք կոր։

Եւ պառոն տը Լարզաք, թեւերը կուրծքին վրայ խաչաձեւած, կռիւ մը պատրաստուելու դիրքովը, կեցաւ տ'Առանտային դէմ։ Այս վերջինը սակայն ետ քաշուեցաւ, ինքզինքը զսպած, և ակռաները կրճտելով։

Բայց իր զայրոյթը չծածկեց բնաւ։

—Երբեք ասանկ ընթացք մը չէի սպասեր քենէ, սիրելի Հէլօիզս։

—Բայց այդքան մի գոչ ըլլէք, բարեկամս, ըսաւ տիկին Հէլօիզ, ես գիտեմ թէ ինչ կը խօսիմ. և յետոյ թողէք որ վերջացնեմ։

(Շարունակելի)

կէ այս խնդ ուսանողները, որոնց անուններն են՝ Պ. Պ. Արամ Թագւորեան, Կարապետ Գալֆաեան, Հրանտ Մալխասեան, Ցակոբ Ալթունեան, Նշան Սերեան, Վահէ Զինճիրճեան, եւ օգոյեան, Հայկանոյշ Իսքէնտէրեան, Աստղիկ Տօնէլեան ու Արուսեակ Սալլեան: Եւ հետեւաբար այս ուսանողներէն անոնք որ կը փափաքին վերաքննուիլ, պարտաւոր են ներկայանալ Խորհրդոյ Սեպտ. 12ի նստին՝ սուրբաթ օր, անձամբ, գիտնալու համար թէ ո՞ր ուսմանց մէջ կը պարտաւորին վերաքննութիւն անցընել, եւ ըստ այնմ պատրաստուելու քննութեան, որ տեղի պիտի ունենայ նոյնժամ. Այս առթիւ տեսնուելով որ յԱնաւարտ աշակերտաց նախորդ ցուցակին մէջ չէր հրատարակուած Մայր վարժարանի աւարտականներէն Պ. Պօղոս Գանթարճեանի անունը եւ թէ Պ. Պ. Հայկ Սէմէրճեան եւ Արտաշէս Զաքարեան փոխանակ Մայր վարժարանի, Բերայի Էսսեան վարժարանի աւարտ նշանակուած են, ինչպէս նաեւ պաշտօնական զեկուցումէ մը ստացուած որ Օր. Էլիզ Թէքէեան եւս Գատըգիւղի Արամեան վարժարանի բարձրագոյն դասընթացքի աւարտներէն է, որոշուեցաւ ուղղել նաեւ այս պարագաները:—Կազմ. Կանոնագրին բարեփոխման 41րդ յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, Թաղ. Խորհուրդք պարտաւոր ըլլալով յայտագրել իրենց վարժարանաց տեսուչներուն կամ ուսուցիչներուն անունները, Խորհուրդը որոշեց այս բարեփոխման առթիւ հրաւիրել զանոնք որ հաճին յայտագրել նոյն պաշտօնէից անունները ըստ վերջին կարգադրութեանց անոնց պաշտօնին վաւերացման վերաբերեալ կանոնական գործողութիւնները կատարելու համար:— Սամաթիոյ Գալաթ. Ուսումն. Խորհուրդը հրաժարած է Գալաթ. Թաղ. Ժողովոյ կողմէ նոյն Խորհուրդը վերակազմուած ըլլալով, Խորհուրդը ուշադրութեան առաւ զրկուած տեղեկագիրը եւ որոշեց շնորհաւորական գիր մը ուղղել նորակազմ խորհուրդին հրաւիրելով զայն իր կանոնական յարաբերութիւնները կատարելու վիճակին վերաբերեալ ուսումնական խնդրոց մասին:—Ուսուցիչ Իգնատիոս էֆ. Սարգսեան անպատշաճ լեզուով գիր մը ուղղած էր Խորհրդոյ պաշտօնակցի մը դէմ: Խորհուրդը նոյն գրոյն պարունակութիւնը անկարեւոր դատեց եւ միանգամայն որոշեց յառաջիկայ նստին բացատրութեան կոչել նամակագիրը գործած անպատշաճ լեզուին համար:—Գասըմ-Փաշայի վարժարանին Հոգաբարձութեան երկու անդամները հրաժարական զրկած էին: Որոշուեցաւ նոյն գիրը հաղորդել Թաղ. Խորհրդոյ ի բացատրութիւն:—Ուսուցիչ Լեւոն էֆ. Շահրեան գրով մը ներկայացուցած էր իր պատրաստած մէկ ընթերցարանը, յետ քննութեան վաւերացուելու համար: Խորհուրդը որոշեց կանոնական քննութեան ենթարկել նոյն աշխատութիւնը եւ յետ այնորիկ տնօրինել պարտ ու պատշաճը:—Վանէն Երամեան վարժարանի հիմնադիր Տնօրէն Համբարձում էֆ. Երամեան գրով մը առ Ս. Պատրիարք, զրկած էր վարժարանին անցեալ շրջանի ուսումնական եւ ելեւմտական վիճակացոյցը: Ն. Սրբազնութեան յանձնարարութեան համաձայն, Խորհուրդը ուշադրութեան առաւ զայն եւ իր անդամներէն Կարապետեան Պետրոս էֆ.ի յանձնեց ի նախաքննութիւն:

ՏՆՏԵՍ. ԽՈՐՀՐԴՈՅ վերջին նստին մէջ առնուած որոշմանց մէկ մասը գրած էինք երէկ: Մնացեալ որոշումներն ալ հետեւեալներն են.—Մագրիքէօյի Թաղ. Խորհուրդը որոշած էր եկեղեցւոյ պնակները բառնալ եւ Թաղեցւոց նուիրատուութեան դիմելու դրութեամբ ակնկալուած հասոյթը արդիւնաւորել. այս մասին իր բալանսային ծրագիրը մատուցած էր Տնտես. Խորհրդոյ որ դիտելով թէ կատարուած բալանսան մէջ Պատրիարքարանի կողմէ յանձնարարեալ կարօտեալներու եւ այլ ինչ ինչ պնակներու համար ո եւ է բաժին չէ սահմանուած, որոշեց այս պարագան լրացնել տալէ վերջ հարկ եղածը ի գործ դնել ծրագրին հաստատութեան եւ գործադրութեան մասին:— Կեսարիոյ Մանճուսունի գիւղի եկեղեցւոյ Պոլսոյ կալուածոց վարձուց եւ սեփականութեան խնդիրը քննելով, հարկ դատեց անոնց մատակարարութիւնը յանձնել ուրոյն մարմնոյ մը, եւ որոշեց յանձնարարել Ս. Դանիէլի Վանահօր որ երեք ընտրելի ներկայացնէ այդ մարմնոյ անդամակցութեան համար:— Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը ասկէ առաջ արտօնութիւն խնդրած էր եկեղեցւոյ սեփական կալուածներէն վեցը ծախելով, արժէքը յատկացնելու տոկոսաւոր պարտուց վճարման եւ Խորհուրդը պաշտօն յանձնած էր անդամ [illegible] տեղւոյն՝ այս կալուածոց մասին տեղական քննութիւն մը կատարել: Այս անգամ յիշեալ էֆ.ին կողմէ մատուցեալ տեղեկագրին վրայ Խորհուրդը պատշաճ չդատեց առաջարկեալ վաճառումը:—Խորհուրդը նկատելով որ Ֆէրիգիւղի եկեղեցւոյ շինութեան յանձնաժողովը, հակառակ եղած յանձնարարութեանց, տակաւին չէ մատուցած իր գործառնութեանց հաշիւը, որոշեց վերստին հրաւիրել նոյն մարմինը փութացնելու համար իր հաշուետուութիւնը:— Ղալաթիոյ խնամակալութեան մէկ յայտագրին վրայ, խորհուրդը ուշադրութեան առաւ Տէյիրմէնճեան Իսկուհի կնոջ կողմէ եկեղեցւոյ եղած նուիրատուութեան խնդիրը եւ առ այն հարկ եղածը տնօրինելով, որոշեց հաղորդել յիշեալ խնամակալութեան:— Զնքուշի Ասիլ գիւղի եկեղեցւոյ Պոլսոյ կալուածոց խնդիրը վերստին ուշադրութեան առնելով, որոշեց նոյն կալուածոց համատարուութիւնը յանձնել յատուկ մարմնոյ մը:—Կեսարիացի Պալըգճեան Նուրիճա անուն կնոջ մը կողմէ ներկայացեալ ժառանգական խնդիրն ըստ յանձնարարութեան Ս. Պատրիարքին ուշադրութեան առնելով, որոշեց յանձնել փաստաբան Սօլախեան Կարապետ էֆ.ի՝ ուսումնասիրելու եւ կարեւորը իր կողմէ առաջարկելու համար:

ՀԱՆԳԻՍՏ

Տ. ՍՈՒՔԻԱՍ ՎՐԴ. ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ

Լոնտոնէն երէկ իրիկուն ուշ ատեն մեզի հասած նամակ մը կը ծանուցանէ թէ Սուքիաս Վրդ. Պարոնեան վախճաներ է Սեպտ. 5ին (Ը.Ե.) Լոնտոնի մէջ, ուր կը գտնուէր: Նամակը բանի չըսեր մահուան պարագայից վրայ: Ինչպէս գրած էինք արդէն մէկ քանի օր առաջ, վախճանեալը Լոնտոնի մէջ վիրաբուժական գործողութիւն մը կատարել տուած էր իր վրայ: Կ'երեւայ թէ այդ գործողութեան հետեւանքն է եղած մահը: Տ. Սուքիաս Վ. որ հոգեւոր հովիւի պաշտօն վարած է Բարիզի եւ Լոնտոնի մէջ, հմուտ բանասէր մըն էր եւ ունի բանասիրական այլ եւ այլ պարբերականներու մէջ ցրուած իր տարրին վերաբերող հրատարակութիւններ: Քննած է Թանգարաններու ձեռագիրները, ինչպէս վերջերս ալ այս նպատակով Օքսֆորտ գացած էր տեղւոյն համալսարանին մէջ ձեռագիրներ ուսումնասիրելու: Կենսագրական աւելի մանրամասն տեղեկութիւններ երկուշաբթի Թուով:

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

10 Սեպտ. 1903

Ֆրանս. %	(3% Français)	97.27
Ռէժի	(Tab. Turcs)	390.
Գօնսոլիտ	(R. Turque D.)	31.02
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	126.
Պանք Օթթ	Banque Ott.)	579.
Թրանսվալ	(Transwal)	103.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը երէկ տեղի ունեցաւ Համիտիէ մզկիթին մէջ: Վեհ. Սուլթանը երէկ միջօրէին փառաւոր հանդէսով յիշեալ մզկիթը գնաց եւ Ուրբաթու աղօթքը կատարելէ վերջ, նոյն հանդէսով վերադարձաւ Կայսերական Պալատ:

Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին աւստրիական դեսպանը, Ա. Թարգմանը եւ հիւպատոսը, ֆրանսական դեսպանը, Ա. Թարգմանը եւ դեսպանատան պահակ շոգենաւուն հրամանատարը, պարսկական դեսպանը եւ Ա. Թարգմանը, ռումանական դեսպանը, Ա. Թարգմանը եւ Ռումանիոյ Թագաւորին Թիկնապահ հարիւրապետ մը, հոլանտական դեսպանը՝ իր տիկնոջ եւ Ա. Թարգմանին հետ, սերպիական դեսպանը՝ Ա. Թարգմանին եւ Ա. քարտուղարին հետ, պապական նուիրակի Ա. քարտուղարը, ամերիկեան հիւպատոսը եւ 50ի չափ օտարազգի հիւրեր, որոնցմէ ոմանք արժանացան կայս. [illegible], Սեննեկապետ Էմին պէյի միջոցաւ:

ԵՐԷԿ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, աւստրօ-հունգարական, ֆրանսական եւ պարսկական դեսպանները պատիւ ունեցան Վեհ. Կայսեր ներկայութեանը ընդունուելու: Նաեւ մայրաքաղաքիս պապական նուիրակի փոխանորդ Տ. Պորկոմանէրօ պատիւը ունենալով Վեհ. Կայսեր ներկայանալու, Ն. Կ. Վեհափառութեան մատոյց Պիոս Ժ. Պապին՝ պապական աթոռը բարձրանալուն առթիւ ինքնագիր մէկ նամակը:

ՕՍՄ. ՊԱՐՏՈՒՑ ՄԻԱՑՄԱՆ ծրագիրը, իր նոր փոփոխութիւններով որոնք առջի օրը վաւերացան կայս. Իրատէով, C. սէրիի արժեթուղթերու սակը 40էն 42ի կը բարձրացնէ, եւ կը տրամադրէ որ ռեժէ տարւոյ հասոյթներու մէջ երեւցած բացը գոցելու համար պահեստէն առնուելիք ռեժէ գումար պիտի վճարուի Հանրային Պարտուց յաջորդ տարիներու յաւելուածական հասոյթին 25 %ովը, (մնացեալ 75 %ը ամբողջովին կառավարութեան մնալով), այդ յաւելեալ հասոյթին ռեժէ մէկ մասը ուրիշ բանի գործածուելէ առաջ:

Կայս. Իրատէին շնորհուիլը հեռագրուեցաւ Պ. Կ. Օպուանոյի՝ Վիեննա, ուր կը գտնուի, սպասելով ժամանելուն Տոյչէ Պանքի տնօրէն Պ. Կվիննէրի, որուն հետ խորհրդակցութիւն պիտի կատարէ Պաղտատի երկաթուղիին մասին:

—Բերայի հեռագրատունը Պարտուց միացման մասին փոխանակուող հեռագիրներ տեղացին առջի օր եւ երէկ:

ԿԱՅՍ. ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒՆ Ի ՆՊԱՍՏ նուիրած են.— Բարձրագոյն Այլիչէ Սուլթան 200 ֆանէլա մաքէթ, 100 ֆանէլա, 100 զոյգ գուլպայ եւ 100 հատ գօտի: Կայս. Պալատան Ա. սեննեկապետ Հաճի Ալի փաշա 1000 ֆանէլա բաճկոն: Մեծ Ներքինապետ Ապտիւլ Ղանի աղա երկրորդ անգամ ըլլալով՝ 200 ֆանէլա բաճկոն: Կայս. Անձն. Գանձուն Նախարարութեան եւ Կայս. Կալուածոց վարչութեան պաշտօնատարներուն եւ պաշտօնեաներուն կողմէ սկսուած է նպաստներ հաւաքել, եւ Նախարար Սագըզ Ցովհաննէս էֆ. 2500 ղրշ., խորհրդականն ու հաշուակալ Խալիս պէյ ալ 2000 ղշ. նուիրած են: Մարդահամարի ընդհ. վարչութեան մասնաւոր յանձնաժողովոյ անդամ Ֆըրէնկեան Աբրահամ էֆ. 30 զոյգ գուլպայ, 20 ֆանէլա նուիրած է, իսկ մայրաքաղաքիս լապտերներու ընդհանուր վարչութիւնը՝ 200 զոյգ առնապան եւ 1000 զոյգ գուլպայ:

ԱԽԹԷԲՕԼԸԻ, Միտիլէի եւ Իսնէ ատայի ու շրջականներու կարօտեալներուն համար նուիրած են.— Քաղաքապետութեան Թարգմանութեան դիւանի տնօրէն Թէվֆիգ պէյ 220 ղշ., Ա. արկղակալ Մէհմէտ պէյ՝ 216 ղշ., Թրամվէյի ընկերութեան կողմէ 500, Սեպուհ պէյ Մաքսուտ՝ 500: Մինչեւ հիմա հաւաքուած նպաստներուն գումարն է 73,434 ղշ.:

—Կայս. Իրատէ մը հրամայած է որ Միտիլէի, եւ Իսնէ Ատայի ու շրջականներու մէջ աւազակներու եղեռնական արարքներէն վնասուածներու համար փութացուին հանգամանքութիւնները եւ անոնց հանգստութիւնը ապահովուի լիովին:

ԲԱՐՁՐ. ՆԱԶԻՄ ՓԱՇԱ, Սուրիոյ կուսակալը, Պէրութի կուսակալի փոխանորդ անուանուած էր, ինչպէս գրուեցաւ երէկուան պաշտօնականներուն մէջ: Նազիմ փաշա, որ կը պահէ Սուրիոյ կուսակալութեան պաշտօնն ալ, Պէրութ ժամանելով իր պաշտօնին ձեռնարկած է.

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ կառավարչութիւնը արտօնութիւն խնդրած է Բ. Դռնէն՝ պաշտօնաթերթ մը հրատարակելու տեղւոյն մէջ:

ՑԱՒԽԼՈՒԱԾԱԿԱՆ 21 փրկ.ի տարեգ մը պիտի առնուի դրացի տեղերու միջեւ ոխանակուած հեռագիրներէ:

ՎԵՑՆՈՑՆԵՐԸ.—Ելմտական պաշտօնատունը իմանալով որ անդ տեղ կառավարական անտառներէ չեն ընդունիր տրուած վեցնոցները (ալթըլըք) եւ ոմանք ալ նախորդ որոշման համաձայն նոյն դրամները կը կտրեն եւ Հանր. Պարտուց Վարչութեան հետ կը փոխանակեն, հրահանգ զրկեց գաւառային իշխանութեանց թէ կառավարական անտառներուն տրուած վեցնոցները պէտք է ընդունուին, եւ եթէ կտրուած վեցնոցներ կան, պէտք է ուղղակի Ելմտական նախարարութեան զրկել:

ՊՈՒԼԿԱՐ ԱՒԱԶԱԿՆԵՐԸ.—Քասթորիայի շրջականները անտառներուն եւ լեռներուն մէջ Միրլիվա Էտհէմ փաշա, իր հրամանին տակ գտնուած զինուորներով հալածեր եւ պատժեր է պուլկար աւազակախումբերը: Քոմանիչ, Թէհվէլիչաէ, Դայրէլ, Էքշիքիօ, Բարմէչօր գիւղերու պուլկար աւազակները զղջում յայտներ եւ կայս. Գթութեան պաղատեր են:

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ Ծովային յանձնաժողով մը կազմած է, որ պաշտօն պիտի ունենայ ուսումնասիրելու օտար շոգենաւային ընկերութեանց երկաթուղիներու եւ շոգենաւային երթեւեկութեանց կազմակերպութիւնները, նաւահանգստի տուրքերը, նաեւ նստելու եւ ցամաք ելլելու ծախքերը եւն: Յանձնաժողովը արդէն երեք մասնախումբեր կազմած է, որոնցմէ մէկը Արեւելք եւ Եգիպտոս պիտի այցելէ, եւ որ Թրիէսթէէն ճամբայ ելած է արդէն:

ԳԱՍԹԷՄՈՒՆԻԻ եւ Տրապիզոնի նահանգներուն քննիչ անուանուեցաւ Պետական Խորհրդոյ քաղաքային ճիւղին անդամ Թահսին փաշա:

ՍԷԼԱՆԻԿԻ մէջ վերջերս 58 մեծ վաճառականներ ժողով գումարեր են Օրօզդի Պաքի տնօրէն Պ. Հիւպէրի նախաձեռնութեամբ, քննելու համար 1897ին հաստատուած առեւտրական քլիւպին վերակազմութեան ծրագիրը, առով պաշտպանելու համար վաճառականութեան շահերը:

ԶՕՂՐԱՖՈՍԻ ԿՏԱԿԸ.—Բերայի դատարանը իր վճիռը տուաւ Զօղրաֆոսի կտակին մասին բացուած դատին մէջ, որոշելով որ կալուածներու գրաւի տակ առնուիլը պահուի մինչեւ որ ձեռնհաս դատարանները որոշում մը տան: Ինչպէս յայտնի է, Ցունաց Պատրիարքարանը գրաւի տակ առնել տուած էր հանգուցեալին Ցոյն հասարակութեան կտակած ստացուածքները՝ ժառանգորդներու հանած արգելքին վրայ:

ՋՈՒՐԻ ԶՏՈՒՄԸ.— Ճիւըլ-Էքսպորդ Ֆիլթըր եւ ընկ. Տան մայրաքաղաքիս ներկայացուցիչը Պ. Ալֆրէտ Սաքաաքիս կայս. Անձն. Գանձուն նախարարութիւնէն արտօնութիւն խնդրած է մայրաքաղաքիս մէջ ջուրերու զտման համար զտարաններ հաստատել, ինչպէս կ'ըլլայ Բեդերսպուրկի, Մոսկուայի, Վիեննայի, Թրիէսթէի, Քրիսթիանիայի, Աթէնքի, Աղեքսանդրիոյ եւ ուրիշ բազմաթիւ քաղաքներու մէջ, ուր այս դրութեամբ զտարաններու ընդունուիլը այն հետեւանքը ունեցած է որ մահերու թիւը 100ին 50 նուազած է: Այս զտարաններու զետեղման ծախքերը իւրաքանչիւր խորանարդ մեդրը 35 ֆրանք հաշուելով, 1,400,000 ֆրանքի պիտի հասնին, քանի որ մայրաքաղաքիս մէջ օրական 40,000 խորանարդ մեդրի չափ ջուր կը սպառի:

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.—28 հանգոյց արագութիւն ունեցող երեք թարփիլակոծներ յանձնարարուեցան Քիլի նաւաշինարաններուն:

ՕՍՄ. ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ գետերէն ու գետակներէն փոխադրութեան եւ արտերու ոռոգման համար օգտուելու մասին քննութիւններ եւ ուսումնասիրութիւններ կատարելու համար, ասկէ առաջ յանձնաժողով մը զրկուած էր Անատոլուի նահանգները. միանգամայն գրուած էր նոյն նահանգներու մասնագէտ պաշտօնեաներուն՝ տեղեկագրել թէ այդ ծրագրին գործադրութեանը համար ի՞նչ տեսակ շինութիւններ հարկ են: Արդ. ձեռնհաս պաշտօնարանին տեղեկագրուեցաւ թէ Գասթէմունիի, Տրապիզոնի, Գոնեայի, Այտընի, Ատանայի ու Սուրիոյ նահանգներուն գետերէն եւ գետակներէն օգտուիլ կարելի ըլլալով, պէտք է մասնագէտ քննիչներ զրկել այդ նահանգները: Այդ առթիւ յատակագծեր ալ մատուցուած են:

ԱՆՏԱՌՆԵՐՈՒ եւ հանքերու գործառնութեանց քննիչներէն Կարապետ էֆ., նոյն նախարարութեան արձանագրութեանց դիւանը քննելով տեղեկագիրը մատոյց նախարարութեան:

ՌՈՒՍ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ, որոնք առջի օր մեկնեցան մայրաքաղաքէս, օր մը առաջ այցելեցին Պատրիէ մզկիթը եւ թեքքէները: Ցառաջիկայ տարի ալ նմանօրինակ ճամբորդութիւն մը պիտի ընեն Իտալիոյ մէջ:

ՄԱՆԱՍԹԸՐԻ պաշտօնաթերթը կը ծանուցանէ թէ Վէլէթէրան (Ֆլորինա) գիւղախմբին միւտիր Իզզէթ պէյ իր պաշտօնական հանգամանքին անվայել ընթացքի մէջ գտնուած ըլլալով, Ռումէլի նահանգներու ընդհ. քննիչին հրամանով պաշտօնանկ եղած է, եւ պիտի դատուի Իտարէի ժողովին առջեւ:

—Ռէսնէ գիւղախումբին նախորդ միտիր Շէմսէտտին՝ ատրիկան-զինուորներու տամնապետ Ապէտին, եւ ատրիկան Հասան էֆ.ները զեղծումի պատճառով պաշտօնանկ եղած են եւ պիտի դատուին:

—Մանասթըրի պանդուխտներու հիւանդանոցին վիրաբոյժը, դեղագործը եւ քարտուղարը պաշտօնանկ եղած են, իրենց պաշտօնին մէջ թերացած ըլլալնուն համար:

ՔՈԼԵՐԱՆ.—Ջօլէզ 6 Սեպտ.—Այդօր քաղաքին մէջ քոլէրայի նոր դէպք մը եւ հին դէպքերէն մահ մը:

8 Սեպտ.—Ուռհայի մէջ 3 դէպք եւ 3 մահ: Պիրէճիկի մէջ՝ 2 դէպք եւ 2 մահ, Ուրֆայի մէջ 3 դէպք եւ 2 մահ:

Իսքէնտէրուն, 9 Սեպտ.—Առողջապահական վիճակը կատարեալ:

Աղեքսանդրիա, 2 Սեպտ.—Ժամանակա[illegible] երկու դէպք, որոնց մէկը մեռած եւ մէկ մահ:

ՈՃԻՐ · ԱՐԿԱԾ · ԵՒԼՆ ·

ԴՈՂՈՒԹԻՒՆ.—Ղալաթիա, Արգատի փողոցին մէջ, աւստրիահպատակ Տիկ. Լիզէլ սպասուորը՝ Ավրամ իր տիրուհիին բացակայութենէն օգտուելով, գոնտոյին մէջէն 56 ոսկի, 250 եւ 70 ոսկինոց երկու մուրհակներ իբր աւանդ մնացած 1 ու կէս ոսկիի ադամանդ մատնի մը, 2 հատ երկաթուղիի պարտաթուղթ, 15 արծաթ դգալ են, գողցեր է: Սպասաւորը փախած ըլլալով, իր երաշխաւորը Թոսոբի ձերբակալուեցաւ:

ՇՈՒՆԵՆԱՒ ՄԸ ԱՅՐԱԾ.—Հէլլենական «Թրաքի» շոգենաւը Պիրէոսէն մեկնելով Բիոս կուգար, երբ Սանքուռի հրամանատարին մօտ հրդեհ մը ծագեցաւ իր մէջէն. 200 սնտուկ լուցկի կը պարունակէր, որոնք դէն դիրքի մէջ դրուած ըլլալնուն կրակ առին: Նաւաստները ազատուած են: Վնասը մեծ է:

ԸՆԿՂՄԱՆ.— Սառագաստանաւ մը՝ զոր Այնորողցի կրօնաւոր մը կը վարէր, Քէսէնտէրէի մօտ ընկղմեր է: Կրօնաւորը եւ երեք նաւազները խեղդուեր են:

ՈՃԻՐ.—Առջի իրիկուն, Սուլթան Ահմէտի մէջ, արճեփ Իպրահիմ դաշոյնի երկու հարուածներով վիրաւորուեցաւ իր ազատաւորին՝ 18ամեայ Զիքրիին կողմէ, որ գինով էր: Զիքրի ձերբակալուած է:

ՀՐԴԵՀԻ սկզբնաւորութիւն մը տեղի ունեցաւ հինգշաբթի գիշեր, ժամը 3ին Սամաթիա Իքի Եւլէր Զէյմէ փողոցը՝ յոյնի մը տունէն, բայց շուտով առաջքը առնուեցաւ:

ՍՊՈՒՆԳԻ առագաստանաւ մը, որ Քալիմնոսէն մեկնած էր, անցեալ շաբթու ընկղմեր է: Նաւապետը եւ սպունգի տիրոջ երկու տղաքը խեղդուեր են:

ԳՈՒՄ-ԳԱՊՈՒԻՆ քէթէքճի Ստեփան աղայի կինը՝ Աննա հանըմ, ցաւալի պարագաներու մէջ մեռաւ երեքշաբթի օրը, ինչպէս գրած էինք: Մեզի տեղեկութիւն կուտան թէ այդ մահը տաժանելի ծննդաբերութեան մը բնական հետեւանքն է, եւ օղիի գաւաթներու բախումէն յուզուելու խնդիր չկայ: Նոյն օր Աննա հանըմի անուան տարեդարձն էր, եւ բաւական թուով հիւրեր եկած էին: Աննա հանըմ արդէն յղի ըլլալով, ժամը 4ին կը սկսին երկունքի ցաւերը, եւ հակառակ մինչեւ ատու եղած ամէն դարմաններու, խեղճ կինը կը մեռնի անհնելի ցաւերու մէջ: Երախան ալ մեռած հանուած է մէկ անգամէն, եւ ո՛չ թէ կտոր կտոր:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ

Մ Մնակեան էֆ.ի Օսմ. Թատերական խումբը, որուն ամէն շաբաթ իրիկուն Սկիւտարի ամառնային Թատրոնին մէջ տուած ներկայացումները այնքան սիրալիր ընդունելութիւն մը կը գտնեն նոյն գիւղի Թատերասէր հասարակութեան կողմէ, այս գիշեր ալ նոյն Թատրոնին մէջ ժամը 2 ու կէսին պիտի ներկայացնէ

ՍԻՄՕՆԷ -ՄԱՌԻ

հանրածանօթ Թատերախաղը, որուն արտայայտ դրուագները մինչեւ վերջը բուռն հետաքրքրութեան մէջ կը պահեն հանդիսատեսը: Ապահով ենք թէ Սկիւտարցին այս իրիկուն ալ, ինչպէս միշտ, պիտի փութայ իր ներկայութեամբը քաջալերել նոյն Թատերախումբը:

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ՕՍՄ, ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ

—o—

ԱԶԴ

Օսմ. Հանր. Պարտուց Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ Օսմ. Հանր. Պարտուց փոփոխեալ արժեթուղթերու թիւ 40 կտրօնի վճարումը պիտի ըլլայ հետեւեալ պայմաններով.—

Այսօր շնորհուած Կայս. Իրատէ մը կ'արտօնէ Օսմ. Փոփոխեալ Պարտուց միացումը: Կայս. Կառավարութիւնը կը նկատէ թէ առոր հետեւանքն է վերոյիշեալ կտրօնին համար ½ % տոկոսի մը վճարումը, ինչպէս անցեալին մէջ: Վարչական Խորհուրդին կարծիքն այն է թէ պէտք է գործադրուի ասկէ առաջ տրուած որոշումը որ է ⅝ % տոկոսը վճարել վերոյիշեալ կտրօնին: Այս պայմաններուն մէջ յառաջիկայ 1/14 սեպտեմբերէն սկսեալ նոյն կտրօնին համար ½ % տոկոս պիտի վճարուի, եւ միեւնոյն ատեն արժեթուղթի տէրերուն առժամեայ Սէրթիֆիքա մը պիտի տրուի, որուն համաձայն պատահական ⅛ % աւելիի իրաւունք պիտի ունենան, այս մասին որոշում մը տրուելէ անմիջապէս վերջը:

Կ. Պոլիս 28/10 սեպտ. 1903 6—2

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

—o—

ԲԱՐԻԶ, 10 սեպտ.— Օսմ. Թուղթերը շատ կարեւոր բարձրացումներ ունեցան, Պարտուց Միացումը վաւերացնող Կայս. Իրատէին շնորհուելու լուրին վրայ:

—Օգոստ. ամսոյ տուրքերու հասոյթը ելմտացոյցին մէջ նախատեսուածէն չորս միլիոն ֆր. պակաս եղած է:

ԼՈՆՏՈՆ. Լիվըրփուլէն կը հեռագրեն թէ բամպակի մատուցումը կ'աւելնայ արագօրէն: Ամերիկայի բամպակի հունձքը՝ կ'ենթադրուի թէ անցեալ տարուանէն 2. 6% աւելի է:

ՊԵՐԼԻՆ.—Վիլհէլմ կայսրը, ընկերակցութեամբ վարչապետ կոմս Պիւլովի Վիէննա պիտի հասնի սեպտ. 18ին:

ՎԱԼԱՍՕԼԻՏ.—Ալֆօնսօ Թագաւորը խանդավառութեամբ ողջունուեցաւ, եւ ներկայ գտնուեցաւ պաշտօնական հացկերոյթի մը:

ՀՌՈՄ.—Իտալիա կը ծանուցանէ թէ Ռուսիոյ Ցարը եւ Ցարուհին Հռոմ պիտի գան հոկտ. 24ին եւ մինչեւ հոկտ. 27 պիտի մնան: Քաղաքապետը հրամայեց հսկողութիւն կատարել, որպէսզի Թափօրին անցնելիք փողոցները դրօշազարդուին ու զարդարուին: Քաղաքապետութիւնը հանդիսաւոր երեկոյթ մը պիտի տայ Քօնսդանծի Թատրոնին մէջ, ուր մեծ ընդունելութիւն մը պիտի կատարուի: Քաղաքապետութիւնը շքեղ լուսավառութիւն մըն ալ պիտի կազմակերպէ Ֆօրումի եւ ամբողջ քաղաքին մէջ:

ԲՈՐԹ-ԱՐԹԻՒՐ.—Եօքոհամայէն հասած լուրերու նայելով ժանտախտի դէպք մը պատահած է հոն: Ինքնաւ քաղաքը ժանտախտէ վարակեալ հռչակուած է:

ՄԱՐՍԻԼԻԱ.— Առողջապահական յանձնաժողովը զեկոյց մը հրատարակեց որով կ'ըսուի թէ խաւաքարտի գործարանի մը պաշտօնեաներուն մէջ Թոքատապի (°.) մէկ քանի դէպքեր պատահած են: Մինչեւ հիմայ բոլոր հիւանդները մեկուսացուած են, եւ նախազգուշական միջոցներ ձեռք առնուած: Բժշկական եւ միքրոպաբանական քննութիւնները կը շարունակուին: Ձեռք առնուած միջոցներուն շնորհիւ յուսալի է որ համաճարակի կեդրոն մը չպիտի կազմուի Մարսիլիոյ մէջ:

—o—

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 11 Սեպտ.— Բուռն փոթորիկ մը կը տիրէ Մանշի մէջ: Հաղորդակցութիւնները դժուարացած են: Արկածներ ալ պատահած են: Հավրի երեք Թաղերը ողողուած են:

ԼՈՆՏՈՆ.— Լէյսէստըրի Գործաւորական համաժողովը որոշեց օրը 8 ժամէն աւելի չաշխատիլ:

ԲԱՐԻԶ.— Ֆրանսական խորհուրդը պիտի վերաբացուի հոկտ. 20ին:

ԴԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ		34.10
Ամենէն բարձր գինը		34.26
Երէկուան վար գինը		32.36
ՌՈՒՄԷԼԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ		
Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	Ֆր.	123.50
Երէկուան բարձր գինը		124.75
» վար »		122.—
Քարափ	»	502.
Էժիրաւէնի Քէօփրի Ֆօնտէ	»	265.
Լաւրիում	Ֆր.	73.
Շիրքէթը Խայրիյէ	Լ. Օ.	29.50
Պանք Նաս. Կրէտ.	Ֆր.	428.
Թրամվայ բաժնեթուղթ	Լ. Օ.	5.95
» պարտաթուղթ	Ֆրք.	484.
Թրանսվաալ	Ֆր.	110.
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ		
Մէճիտիէ արծաթ	ղշ.	108.02
Անգլիական ոսկի		109.36
Ֆրանսական ոսկի		87.12
Քրիմից		51.05
Ռօլ		89.10
Ռուպլի Թղթադրամ		8.65
Լոնտոն 3 ամիս		110.10
Բարիզ		22.91

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ 10 Սեպտ.	
Քրէտի Լիոնէ	1124.
Իտալ. Ռանթ	102.35
Օսմ. Մաքս	475
ՊԵՐԼԻՆ 10	
Ռում. Երկթ.	125.50
Ռուբլի (100ը)	216.05
Փոխանակագիր Լոնտոնի վրայ	20.21
ՎԻԵՆՆԱ 10	
Ռում. Երկթ.	112.30
Օսմ. Ռէժի	345.
ԼՈՆՏՈՆ, 10	
Անգլ. գօնս.	89.43
Օսմ. Գօնս. սէրի B.	60.50
» » » C.	31. 6
» » » D.	30.
Պանք Օթթօման	13.
Չէք Բարիզի վրայ	25.36

ԿԱՐԵՒՈՐ

Ծրարելու համար թէ գիշեր ատեն տպարանիս մէջ ո՞րչափ թերթ կը տպուի, ո՞րչափը կը սպառի, եւ յետոյ ո՞րչափ թիւ մեզի կը դարձուի, որոշած ենք «Սուրհանդակ»ի իւրաքանչիւր թիւին վրայ յատուկ կնիք մը զարնել: Ուստի թէ՛ Պոլսոյ եւ թէ գաւառի բոլոր ընթերցողներէն կը խնդրենք որ եթէ այսուհետեւ իրենց ստացած «Սուրհանդակ»ի թիւերուն մէջ առանց կընիքի ռեժէ օրինակ մը գտնուի, հաճին զրկել ուղղակի Թերթիս տնօրէնութեան եւ մէկ թիւի համար պիտի ստանան մէկ ամբողջ «Սուրհանդակ»:

«ՄԱՍԻՍ»ի 31րդ Թիւը հրատարակուեցաւ հետեւեալ բովանդակութեամբ.—Կեդրոնական վարժարանը՝ Մ. Շամտանճեան.—Նոր գիրքեր, բանքեր Գրականութեան եւ Արուեստի.—Հոր գառակը

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀՕՆԿՐՈՒԱՋ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1857ԻՆ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿՈՎ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Ի ՊՈՒՏԱՔԵՇԽ

ԿԵԱՆՔԻ ԵՒ ՃԻՒՂ

ԱՊԱՀՈՎԱԳԻՆ ՎՃԱՐՈՒԱԾ 332,000,000 ՖՐ.

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 114,000,000 ՖՐ.

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԳՈՒՄԱՐ 461,035,390 ՖՐ.

Սոյն ընկերութեան պայմանները թուրքիոյ մէջ գործող միւս ընկերութեանց պայմաններէն ամենէն նպաստաւորներն են։ = Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ խիստ օգտակար պայմաններով եւ անվրդեվելի դիրքով = ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ի դէպ մահու եւ կինայ չհանաքաժինի մանուկներուն համար եւ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐԱԿԱՆ տոկոսի սակերով, որպէս նաեւ աղջկանց դրամագլխի ու մանչ տղայոց դրամագլխի կազմութեան եւ ցմահ գանձելի տարեթոշակները

Կ'արժէ ուրեմն այլեւս ապահովագրուելէ առաջ անգամ մը ընկերութեանս պայմանները աչքէ անցընել։ = Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել ընկերութեանս գրասենեակը,

ՊՕԼԻՍ, ՊԱՐՆԱՍԱՆ ՀԱՆ

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆԿԱՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՈՐՄԱԿԱԼՈՒ ԹՈՒՐԲԻՈՅ ՀԱՄԱՐ ԱՐԳԱՔ Թ. ՊԱՓ ՍԿՔՕՆ

Տօ՛ինօ.—Խոտով և մաքրուհի (վէպ)։ Ծովհ. Հիսարեան.—Երկու գաղաղներ կորիւն վարդապետ.—Կապոյտ գուլպաները՝ Ե. Բ.—Թրաչարին քոյրը՝ Երեւակ.—Ապահովագրութեանց բաժին.—Հոչակաւոր մարդոց սիրային արկածները՝ Ե. Ճ. Հարսի.

ՓԱՒԼԱԳԱՇԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՅԵՐԿՆԿԱՅ

Կ. Պոլիս, Գատըգիւղ, Մհօճիւրար

Հաստատուած 1901 Մայիս 1ին

ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ ԱՂՋԿԱՆՑ

Մանկապարտէզ

եւ նախակրթարան երկսեռ.

Գործնական կեանքի արդի պահանջմունքներուն համապատասխան կերպով եւ դիւրութեամբ մեծահասներով կ'ուսուցուին Հայերէն, Թուրքերէն, Ֆրանսերէն, Անգլիերէն լեզուները, կրօն. Հայ. եկեղեցւոյ պատմութիւն, Թուաբանութիւն, աշխարհագրութիւն, Առողջաբանութիւն եւ բնական գիտութիւնք, երկրաչափութիւն, գծագրութիւն, առանձին անհատութիւն, Ձեւագիտութիւն եւ կար, Ձեռագործի ամէն տեսակները, Դաշնակ եւ Ջութակ։ Հասրոյական կրթութեան, բարեկրթութեան եւ լաւ նկարագրի կազմութեան լիահատար հոգածութիւն։ Ծրանները յատկացուելուն մասնաւոր վարժուհիքը՝ գլխոցական ամբողջ ըղջանին մէջ, ընդ հակոդութեամբ ֆրանսացի մնայուն վարժուհւոյ մը։ Մանաւոր հոգածութեան առարկայ են նաեւ ձեռական աշխատութեանց եւ երաժշտութեան ճիւղերը։ Ջութակի դաս առանձնած են երկու նշանաւոր ջութակահարներ, իտալացի Մ. Բէքքիօ կայիմանօ եւ Սիմանեան էֆէնտի։ Դիւերօթիկները կը վայելեն ընտանեկան կատարեալ խնամք եւ հանդատաւէտութիւն։ Վարժարանն ունի նաեւ իր մասնաւոր բըժիշկը, որ յաճախ կ'այցելէ ու տղայոց առողջութեան վրայ կը հսկէ։ Վարժարանին տպեալ Յայտագիրը, որ ի մէջ այլոց կը պարունակէ նաեւ ընդունելութեան պայմանները, փափաքողներուն կը զրկուի։ Աշակերտաց վերամուտը տեղի պիտի ունենայ Օգոստ. 25 Բ. օր, իսկ կանոնաւոր դասատանդութիւնք պիտի սկսին Սեպտ. 1 Բ. օր։ Բանակցութեան կամ աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել վարժարան առ Տեսչութիւնն, ամէն օր մինչեւ կէս օր, իսկ կէս օրէ յետոյ ժամը 6էն 10՝ արձակուրդի օրերու մէջ՝ կարելի է դիմել նաեւ Մեծ Նոր Խան, վերի յարկ, թիւ 55 գրասենեակը ուր նոյն ժամերուն պիտի գտնուի վարժարանին Հիմնադիր-Տեսուչը

15 6 Ց. Փ. ՓԱԼԱԴԱՇԵԱՆ

ՏԻ ԼՕՒ ԵՈՒՆԸՆ ԷՆՏ ՔՐՈՒՆ

(The Law Union & Crown)

ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԸՆԿ.

Հրդեհի, կեանքի և Արկածի դէմ

Հիմնուած 1825ին Լոնտոնի մէջ

Դրամագլուխ 1,500,000 Ա. Ո.

Պահեստի դրամ 4,800,000 » »

Ընդհ. ներկայացուցիչ Թուրքիոյ

Ridley, Rowell & Co.

Ղալաթիա, Բէօյէօղլու խան թիւ 9-10

ՁԱՒՈՒՇ ՕՂԼՈՒԻ

ՍԻԿԱՌԻ ԹՈՒՂԹ

ԹԻՒ 14- ՀՈՍՏՈՍԻՆ -14 ԹԻՒ

Այս սիկառի թուղթերը, որոնք խաբխաբ նշանը կը կրեն, իրենց ընտիր առկուտութեան հետեւանօք մեծ յաջողութիւն գտած ըլլալով, չատ մը կեղծերը երեւան եկած են. կեղծարարները դէմ օրինական միջոցներ ձեռք առնուած են թէեւ, բայց կը յանձնարարուի յարգոյ յաճախորդներուն ալ, որ մանաւոր ուշադրութիւն ընեն նոյն թուղթերու տեսակին, ինչպէս նաեւ թիւթիւն կէօմրիւկի թիւ 14, մեր վաճառատան յատուկ վաճառանիշին, որովհետեւ ծխավաճառներէ ոմանք, աւելի տակ չահելու փափաքով, յաճախորդները կը խաբեն, և մեր ընտիր ու զուտ թուղթին տեղ վար տեսակ և կեղծ թուղթեր գործ կ'ածեսնան։ Ամէն պատրաստի մէջ կրկին ու կրկին կը յանձնարարուի մանաւանդ ուշադրութիւն ընել խարխաբ նշանին, և թիւ 34 թիւթիւն կէօմրիւկիի պղտոտային վրայ մեր վաճառատան վաճառանիշին։ 78-76

ՀԱՄԱԶԳԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԱՂՋԿԱՆՑ

Համազգեաց վարժարանի 1903-1904 ուսումնական տարեշրջանը պիտի սկսի առաջիկայ սեպտ. ամսոյ 1/14ին, երկուշաբթի օր։ Վարժարանը նոյն օրը պիտի բացուի, ուստի աշակերտուհիք կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ. իսկ դասախօսութիւնք պիտի սկսին հետեւեալ օրն, երեքշաբթի, 2/15 սեպտ.։

Վարժարանիս նպատակն ըլլալով օժտել հայազգի օրիորդները զուտ տոհմային դաստիարակութեամբ, եւ բարեպաշտ, ուսեալ և ժրագլուխ մայրեր նըպիրել ազգին, այս նոր շրջանն աւելի եւս օգտակարապէս իր ազգ վեմ նըպատակին ծառայեցնելու համար, վարժարանիս Հոգաբարձութիւնը կարեւոր համարած է ուսումնական ծրագրոյն վրայ ինչ ինչ փոփոխութիւններ իր գործ դնել, աւելորդը զեղչելու՝ բայց պակասը լրացնելու եղանակաւ, որով վարժարանս աղջկանց նախնական եւ երկրորդական վարժարանի մը վերածուած է իսկապէս։

Նախնական կրթութիւնը դիւրացնելու նպատակաւ, այս տարի որոշուած է նաեւ Մանկապարտէզի կանոնաւոր բնթացք մը հաստատել վարժարանիս մէջ։

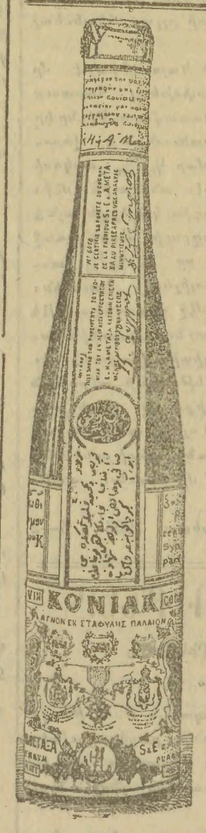
Իսկ թէ վարժարանիս ուսումնական ծրագրոյն ճշդիւ գործադրութեան եղէ ներքին բարեկարգութեան հոգն և խնամքը յանձնուած է վարժարանիս ուսուցչական մարմինը կազմող պատուական անձերէ բաղկացեալ մանախտումբի մը, ընդ հակոդութեամբ վարժարանիս Հոգաբարձութեան։

Ըստ որում ամէն խղճամիտ ուսուցչէ նկատի եւ բարոյական չանն իր վարժարանին բարեկարգութեան և պայծառութեան մէջ կը կայանայ, Հոգաբարձութիւնս վստահ է թէ այս վերջին կարգադրութիւնն յոյժ գոհացուցիչ արդիւնք պիտի ունենայ առաջիկայ տարեշրջանի մէջ։

Վարժարանիս նոր աշակերտուհի արձանագրել տալ փափաքող ծնողք, ընդունելութեան պայմաններուն տեղեկանալու համար, կրնան դիմել ի վարժարան, բացման Թուականէն սկսեալ, ամէն առաւօտ մինչեւ կէս օր։

Հոգաբարձութիւն Համազգեաց
Օրիորդաց վարժարանի

Բերա, 20 Օգոստ./4 Սեպտ., 1903

Ս. Ի. Ա. ՄԷՐՍԻՆԱ

ԲԻ ԴԵԱՅՏԱՏՈՒՄՈՒՆ (ՓՈՒՆԱՍՏԱՆ)

ԴՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՏԻՐՈՋ Ց ՀԱՅ ՊԱՏՈՒԱՆՆԱՆԻ, ԶԱՆԱԶԱՆ ՅՈՒՑԱՉԱՆԴԵՍՆԵՐԼ 35 ՄԵՆ ՄՐՑԱՆԱԿՆԵՐՈՒ ԱՐԺԱՆԱՑԱՒ Է

Կեղծերէն չխաբուելու համար, իւրաքանչիւր չէկ կը կրէ քիմիագէտ Պ. Սիկրօսի վկայականը, կնիքն ու ստորագրութիւնը։ Արդ, կը յանձնարարուի չիներու վրայ գտնուած պանդրօլներուն ուշադրութիւն ընել

=o=

Կ. Պոլսոյ և ամբողջ Թուրքիոյ մէջ կեդրոնատեղին է Դալաթիա, Ղալաթա խան թիւ 9։ Ներկայացուցիչ՝ ՍԹԵՓԱՆՈՍ ՍԱԵԱՆ

ՎԷՆՍԱՆ ՖՕՅԱՃԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԵՒ ԿՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴՈՐՄԻԲԵՆԵՐՈՒ

Կ. Պոլիս, Պանճք Գաբու ձեյալ պէյ Խանի կից թիւ 1

ՋԻՆԵԼ ՄԻԶԼԻՒ ՄԱԶԱՋԱՒԸ

Վերոյիշեալ վաճառատան մէջ ամէնատուժական եւ վիրաբուժական ամէն տեսակ գործիքներ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ կը վաճառուին։ Ամէն տեսակ կակուղ եւ կարծր լաստիկէ (քաուչուք) առարկաներ, աճուկի կապիճներ (գաստրզ պազը) տեսակ տեսակ գրիչներ (չիրինկա), ելեկտրական մեքենաներ, ջերմուչափներ, հեռադիտակներ, խոշորացոյցներ, մանրադիտակներ (միքրոսքոբ) փոքր և մեծ մանրադիտի սլակիճներ, նոր տեսակ ոսկի ևն. ևն. ամէնօրեայ կը գտնուին վաճառատանս մէջ։

ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԱԺԱՆ

ԻՒՆԻՕՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1828-1829ԻՆ Ի ԲՈՒՐՍ

ՎԱՆՏՈՄԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ, ԹԻՒ 9 ՇԻՆԵՐԻՆ ՄԷՋ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900 տարւոյ վերջը հատուցուած վնաս	252	միլիոն ֆրգ.
1900ին գանձուած ապահովագին	21	» »
Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ	107	» »
Ապահովագրուած դրամագլուխ	19	միլիառ

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900 տարւոյ վերջը հատուցուած վնաս	120	միլիոն ֆր.
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ	260	» »
Դրամագլուխ և պահեստի դրամ	153	» »
1900ին գանձուած ապահովագին	17	» »

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԸ ամէն տեսակ ապահովագրութիւններ կ'ընէ Թուրքիոյ մէջ, խիստ նպաստաւոր պայմաններով և գիներով։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂԸ կեանքի վրայ ամէն տեսակ ապահովագրութիւններ կ'ընէ Արեւելքի համար մասնաւոր եւ զեղչեալ սակայոյներով։

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆԿԱՆ

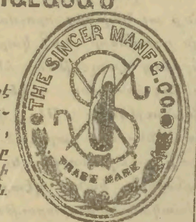
Աբեւելքի բնկերութեան կեդրոնատեղին՝ ՊՕԼԻՍ, ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԱՄ ԳԱ-ԹՐՃԸ ՕՂԼՈՒԻ ԲԱՍԱԺԻՆ։

Մասնաճիւղ՝ Ղալաթիա, Իսայէթ խան, Գործակալ՝ Մհրան Է. Գ. Դաւիթեան

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱՅԹԱՑԹԻՂ ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԱՆ

THE SINGER Manufacturing Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները՝ զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմերը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակները ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ ակած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը ցարդ 4001 աւելի պատուոյ վկայական և չքադրամ պատած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԲՈՒԱՆԴԱԿ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ

ԲԵՐԱ՝ Շիտակ Ճամբայ, Գօն-Մարշէի դիմաց թիւ 343 և 343կրկին։

Շիտակ Ճամբայ, Կալաթա Սէրայի դիմաց։

ՂԱԼԱԹԻԱ՝ Սինկէր խան Թիւնէլին եաեւ։

Թրամուէյի կայարանին դիմաց։

ՊՕԼԻՍ՝ Սուլթան Համամ թիւ 2։

Սուլթան Պայազիտ Թրամուէյի կայարանին դէմ թիւ 13։

ՍԿԻՒՏԱՐ՝ Զարը Պօյու թիւ 140։

Ընկերութեան ընդհանուր կեդրոնատեղին է Բերա, Մեծ-Փողոց թիւ 34, կրկին՝ Սարգիս պէյ Տիւզեանի տունը։

Կնկնելն չեռաձնորա համար վեր նշանին տարբերութիւնն ընելու է։

ՁԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

ԿԵՆԱՑ. ՀՐԴԵՀԻ, ԾՈՎԱՐԻ

ԿԱՅՍ. ՔԱԳ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ՎԻԵՆՆԱ, 1860ԻՆ

Գրասենեակ Համօրեայ Խան, Թիւ 52, 53, 54, 55, 56

ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՑԻՉ Գ. ՖԷՐԱՏԵԱՆ

Ձէնիքս Օթրիշիէն Ընկերութեան կենաց ապահովագրութեան օրինակ մը. 35 տարեկան մէկը որ կուզէ ապահովագրուիլ Ձէնիքս Օթրիշիէն ընկերութեան 20000 ֆրգ.ի եւ քսանըհինգ տարուան համար, տարեկան 925.80 ֆրգ. պիտի վճարէ և պայմանաժամուն պիտի ստանայ 31266 ֆրգ. Հետն դրամ ամբողջովին։ Իսկ եթէ մեռնի, զոր օրինակ 10 տարիէն, իր ժառանգորդները անմիջապէս պիտի ստանան 21314.62 ֆր.։

Այս ամէն գումարները ԱՆՈՒԱՆԱԿԱՆ չեն, այլ ԻՐԱԿԱՆ, և Ձէնիքս Օթրիշիէն ընկերութիւնն այս գումարներուն վճարումը կ'երաշխաւորէ իր թղթով։

ԹԻՆԻՕՆ ՕՖ ԼՕՆՏՕՆ

UNION OF LONDON

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԱԾ 1714ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ Ի ԼՈՆՏՈՆ

Դրամագլուխ ..... Ա. Ո. 3,950,000

Յատկեալ ապահովագին գումա Ա. Ո. 1,100,000

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՈՐՄԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ, ԹԻՒ 71 ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՑԻՆ ԿԱՐԳԸ

Ընկերութեան գրասենեակն է ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆԿԱՆ

Կ. ՊՕԼՍՈՅ գործակալութիւն՝ Շէրիֆ Փաշա խան թիւ 28 ՍԵՂԲԱԿ ՅՈՎԻԿԵԱՆ

Գործակալութիւններ գաւառային գլխաւոր քաղաքներու մէջ։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՃԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏ

ԳԱՐՈՒՆԻՑԻ ԼԻՎԱՆՔԱՑԻ ԵՒ ՕՃԱԽՈՒ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՑ ԱՐՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՈՐՈՆՑ ԿԸ ԳԵՐԱԶԱՆՑՑՆ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՄԱՆԱՐԻՒՆԱԿ ԱՐՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԵՒ ԱՐՃԱՆԻ ԵՆ ԱՄԷՆ ԴՈՎԵՍՏԻ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿԷ ԼԷՎԱՆՔԱՑՆԵՐ, Օ ՏԷ ՔՈԼՈՆԵԼՆԵՐ, ԲՈՒՏՐԱՆԵՐ. ԱՐԴՈՒԱԶԱՐԴԻ ՕՃԱՌՆԵՐ ԵՒՆ.

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ.—Պոլիս Սուլթան Համամ, թիւ 44-46 ։ Կը գտնուի նաեւ մայրաքաղաքիս ծանօթ գեղարուեստները եւ թոնաֆիչէի վաճառատունները։ Բերայի մէջ միակ կեդրոնատեղին է ՊՕՆ-ՄԱՐՇԵ վաճառատունը։

Ծանօթ.—Ամէն անունք որ կը փոփաքին զուտ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԻ լեվանթա և օճառ գործածել. պէտք է որ արուակներու եւ տուփերու վրայ ուշադրութիւն ընեն «ԱՀՄԱՐ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ» տարբերութեան։

ԱՅՐ, ԿԻՆ, ՏՂԱՑ

Մարդս տենդի հիւանդութենէ վերջը տկար կը մնայ, մանաւանդ ոտքերը մեծ մը թեթեւաձև հարկ չկտնուի, հիւանդին պէտք է տալ

SCOTT'S EMULSION

և տկարութիւնը անմիջապէս և մտահոգիչ կը փարատի և կը տեսնուի որ

ԸՍԿՕՏԻ ՐԵԶՎԵՐԻՒԹԻՒՆ

մարմինը պատող բոլոր տկարութիւններու դէմ ամենամեծ դեղ է։ Աբեգական տակ ասոր հաւասար բան մը չկայ. այնպէս կատարեալ կը բժշկէ՝ որ կը կարծուի թէ հիւանդութիւնը կուտէ ու կը կլլէ։

Բոլոր դեղագործները և դեղաշտառները կը ծախեն։

Ծիշերու վրայ ասոր ուշադրութիւն ընել պէտք է։

Ո Ի Է Մ Գ Ը Ր Ն

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎ. ԸՆԿ.

ՀԻՄՆԵԱԼ 1851ԻՆ

Հատուցուած վնասներու գումարը	Աւգ. տոկի	6,000,000
Պատրաստ դրամ և տարեկան հատոյթ	» »	1,250,000
Վճարեալ դրամագլուխ	» »	410,000

Հրշեջ պահեստ Գալաթիոյ մէջ. Ել. ֆէրմ. ընկերութենէ վճարել տրուած է 100,000ի աւելի

ՈՒԻՄԳՐԻՆ ընկ.ը հրդեհի դէմ ամէն կարգի գործեր կ'ապահովագրէ, վնասները տեղւոյն վրայ և անվրդ.ով կը հատուցանէ։

Տնօրէն Թուրքիոյ գործակալութեան, ԳԱԼՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱՏՈՒՐ

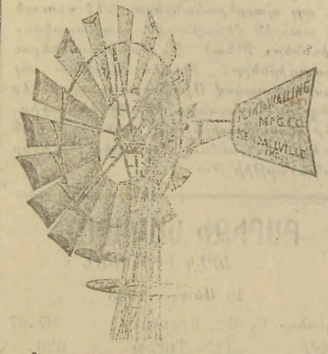
Պօլիս, Մուլթան համամ Բասած Դաշերքը օղլու

Գաւառաց մէջ գործակալներ եւ պատասխանատու գործակալներ կը փնտռուին

ՇԱՆՕԹ.— Տեղւոյս էն ծանօթ Գրանս. եւ Գերմ. ընկերութեանց պատասխանատու գոյքը՝ իրենց հատոյքին հետ բաղդատմամբ 100 %ին աւելի չէ, մինչդեռ «Ուէսթըրն»ինը 125 % է, ինչ որ գերազանց երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ իր հրացեալ վրայ։

ԱՄԵՐԻԿԱ ԷՄԹԱԼ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ ՄԱՂԱՋԱԼԱՐԸ

ՐԻՒԶԿՆԱՐ ԻԼԼ ՄԻԹՔՀԱՐԻՒՐ ԹՈՒԼՈՒՄՊԱԼԱՐ ՎԼ գայլար մաքինայրը

Կալվանիզի չէլիքտէն մամուլ իչպու եէլ Թուլումպալարը, հայվան վէ հաստ պուխար մաքինայրընա սալա լիւզումը օլմագարդըն գոյութեան սուրիգանըն «Flint and Walling» գործանասը մէգգիւր եէլ Թուլումպալարընըն ա՛նա վէ գումվէրլիսինի իսալ իլէմէգտան տիր։

Գամագ մաքինայարը իսէ Թազէ սիւտին եաղընը վէ գայլազընը Թէֆրիք իմէգէ իչուն փաբաէլի պիր ալէթ տիր։

Պազէտաէ կէօսթէրիլէն մաքինայար Գալաթասա Մահմուտիւէ ճատէսինտէ 57 նիւմէրօլը Թ. ՄՈՂՏՈՎԱՑ վէ ՇԻՒՐԼՐՒՆԵՍՐՆԷՆ Ամէրիգա էմթաա գումբանեասը չիւպէսինտէ դայէմ էհվէն ֆիյաթէ սաթըլմագտա տըր։

Մէկգիւր մաղազաա չիֆթճիլէրէ սօն տէրէճէ միւգիմաղի օլան սաբան, օրագ վէ հարման մաքինայարը վէ էահվէաթը զուտիչէ միւգէմմէլէ պուլնմադը կիպի, բիւճ մաքինայարը Թէրէ եաղը չզգարմագ մաքինայարը, սիւա տէրէճէլէր, արը գօվլանլարը, մէչվէ ատէրէճէլէրի վէ սաբրէ մէվճուա տըր։ Քէզալիք Ամէրիգա մամուլաթներնան կազ մօթէօռլէրի, էլ Թուլումպալարը, մաթախ թագըմլարը վէ պահճէ էահվաթը (էզճիմէէ Ամէրիգանըն մէչնուր վէ նէգիս բէնկաէրնկ չիչէգ, մէչվէ վէ սէպէճ թօխումպարը) ֆիլթրումի օլաղնուր։ Պունլարնան պաչկա էլ եահսօս սակը վէ օթուրթմա ֆանէդէի լամպալար վէ ճէպ վէ եահօթուրթմա սահաթլար մէվճուա պուլնմադը կիպի, սահօն մօթիւեալարընըն էնվահնէգիսէ վէ միւքէմմէլէսի տահի սըրաբէլ իւզրէ Ամէրիգանան ճէպ իթթիրիւպիլիր։

ԱՅՍ ԱՄԱՌԱՆ

Ս՛արդս տենդի հիւանդութենէ վերջը տկար կը մնայ, մանաւանդ ոտքերը մեծ մը թեթեւաձև հարկ չկտնուի, հիւանդին պէտք է տալ

SCOTT'S EMULSION

և տկարութիւնը անմիջապէս և մտահոգիչ կը փարատի և կը տեսնուի որ

ԸՍԿՕՏԻ ՐԵԶՎԵՐԻՒԹԻՒՆ

մարմինը պատող բոլոր տկարութիւններու դէմ ամենամեծ դեղ է։ Աբեգական տակ ասոր հաւասար բան մը չկայ. այնպէս կատարեալ կը բժշկէ՝ որ կը կարծուի թէ հիւանդութիւնը կուտէ ու կը կլլէ։

Բոլոր դեղագործները և դեղաշտառները կը ծախեն։